

157

РА795

63103

ГОД II

25 ЮНИЙ

СЪЯЧЪ

ПОЛУМЪСЕЧНО ИЛЮСТРИРАНО СПИСАНИЕ

1897/1-24

1.1

ЕКОНОМИЯ, ЗЕМЛЕДѢЛІЕ И СКОТОВЪДСТВО

О Р Г А Н Ъ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА	В. Р. А.
ПЕТРОВКА	899
№ 852	1907

Земледѣлческото Дружество

„СЪЯЧЪ“

Въ с. Джаферлий, Варнен. околия.

КНИЖКА II и III.

ГОДИШНИЙ АБОНАМЕНТЪ Е 8 ЛЕВА

ВАРНА

ПЕЧАТНИЦА Н. ПЕТРОВЪ

1897

СЪДЪРЖАНИЕ:

Вѣстникъ „Бюлетинъ“ за земледѣлческый кредитъ и едно наше мнѣние. Пише <i>Цѣтъманъ</i>	стр. 33
Работитѣ на овощаръ прѣзъ м. Юний. Пише <i>Цѣтъманъ</i>	43
Конкурсътъ въ гр. Добричъ	46
Изъ селскый животъ (продължение). Отъ <i>Мирковъ</i>	54
Пчеларски, бѣлѣжки (продължение). Пише <i>Цѣтъманъ</i>	60
Само отъ градобитнина ли трѣбва да се застрахуватъ земнитѣ произведения? разгледва <i>И-въ</i>	65
Извлечение отъ протоколитѣ на Руссенската Търговско-Индустриална каммара	73
Свѣдения за конкурситѣ въ Смиль и гр. Добричъ	78
Бюлетинъ за времето и състоянието на посѣвитѣ отъ 26 Май до 1-й Юний т. г.	80
Опити съ култивираньето земледѣл. промишлени и индустриални растения (продължение). Пише <i>И-въ</i>	84
Разни: Земледѣлческый съвѣтъ, Наводневията, Българ. Винар. Дружество „Гроздъ“ въ Варпа, Похвални решения, Горско Дружество, Подобрене, в. „Земледѣлецъ“, Ученицитѣ отъ послѣдний курсъ на Садовското Землед. Училище, Получихме едно писмо отъ Севлиево, Пишатъни отъ Цѣвненъ, Епизотическый съвѣтъ, Остхаймска вишня	87
Книжнина	94
Обявления	95
Поправка	96

 Списанието ни става за напредъ органъ на Българското Земледѣл. Дружество „Сѣячъ“, въ с. Джаферлий, Варненска околия. Въ слѣдующата книжка ще освѣтлимъ читателитѣ си по тѣзи промѣна.

ПОЛУМѢСЕЧНО ИЛЮСТРОВАННО СПИСАНИЕ

ЗА

ЕКОНОМИЯ, ЗЕМЛЕДѢЛИЕ И СКОТОВЪДСТВО

ВѢСТНИКЪ „БЮЛЕТИНЪ“

За земледѣлческия кредитъ и едно наше мнение.

(Пише Цвѣтанъ)

Нищо по честно, нищо по похвално е отъ да бѣде човѣкъ кавалеръ на правдата и справедливостта. Това сѣщо е не само за отдѣлнитѣ смъртни индивидууми, но и за органитѣ на печата, които сѣ изгѣзли съ обѣщание прѣдъ обществото, че ще защитавагъ, пазатъ, и поддржатъ интереситѣ на извѣстно съсловие, народъ, партия и пр., сложени върху високата строга справедливостъ. Органътъ на търговско-индустриалнитѣ камари е именно този кавалеръ на истината на правдата и справедливостта. Той е, открито го казваме, единъ отъ рѣдкитѣ ни периодически вѣстници и списання, който вѣщо и искрено третира въпроси отъ обща важностъ и голѣмо значение за младата ни страна; той е на когото политическата буря не е могла до сега да направи никакъвъ напоръ или гнѣнка на плавуящитѣ му платна. Да, „Бюлетинътъ“, при разнитѣ посторонни безъ никакво економическо значение обстоятелства, станали на около, си върви по начертаний пътъ и вдига се по високо и по високо знамето за економическото подобрене на страната ни.

Много ще бѣде да се впусна да анализирамъ до сегашнитѣ му цѣвни статии и да обрѣщамъ вниманието на чита-

телитѣ върху прѣкраснитѣ му идеи, осъществяването на които всѣки човѣкъ на прогреса трѣбва да желае. Нито времето, нито мѣстото ми позволява това и азъ за сега ще се задоволя, като искрено го прѣпоръчамъ на читателитѣ и като разгѣдамъ, че макаръ и на кратко, една негова прѣкрасна и пълна съ значение статия въ настояще време.

Думата ми е за статията „испълнителната процедура и земеделѣческитѣ дългове“, помѣстена въ брой 15 година I на „Бюлетина“, която свършва съ подписа на автора ѝ г-нѣ Д. Христовъ.

Въпросната статия е отъ такава голѣма важностъ щото добръ би било да и се даде исцѣло мѣсто въ списанието ни, но по нѣмание мѣсто ние ще се помѣчимъ да прѣдадемъ нѣкои мисли на автора и да допълнимъ се едно наше мнение.

Г-нѣ Христовъ възбужда въпросъ, които заслужава пълното внимание на управляющитѣ ни свери и на нашето законодателно тѣло. Въпроса е за жестокото лишаване земеделѣца отъ срѣдствата за живѣние на цѣлото му сѣмейство за исплащане дългѣтъ му, съ съмнително произхождение и съ това удовлетворение аличността, често на ненаситний истецъ.

Автора много справедливо намира, че хората, които сж помазани да прилагатъ законитѣ се движатъ само между формалнитѣ прѣдписания на законитѣ, като ни най малко тѣ не сж отговорни за слѣдствията, които бѣха произстекли слѣдъ едно такова тѣсно приложение на формалната процедура. Кой не знае, че съ законитѣ се гони общото бѣлосъстояние, че онзи законъ е законъ, които има за фундамента справедливостта, и за цѣль—общото добро? Законодателя често е изпадалъ въ грѣшки и когато неговитѣ грѣшки се почувствуватъ и се иска тѣхното поправяне тогава се заключава, че има хора на справедливостта и хора по правдата.

Кѣму не е извѣстно произхождението на земеделѣческитѣ дългове, направени до сега и правени отъ сега? Кой незнае начина на тѣхното нарастване съ една изумителна

бързина? Кой познае безсъвестността и алчността на нашите лихвари? Ако би било възможно да се изчислеха дълговете на земледелците, ние щехме да видимъ, че те съпоставено да не кажемъ всичките въ ръцете на лихварите, а много малко у държавните и дружественни кредитни учреждения.

За покриване на тези до неимоверност нараствали дългове има едно крайно средство и само къмъ него се прибегва, а то е именно както казва и г-нъ Христовъ: *публичната продажба на имота на селянина — длъжникъ*. Правото, дадено отъ закона истецу да показва самъ источникъ за изплащане на правото му, турга въ най голъма опасностъ селянина и неговото семейство. Повечето пъти то го лишава и отъ най оскудените средства за прѣживяване. Това ако и не справедливо до нѣкъдѣ, нѣма да бѣде крайно възмутително, нѣ когато за извѣстенъ дългъ се обявява продажба на длъжниковите имоти, оценени за една крупничка сума и продадени сравнително за една ничтожна такава, благодарение на липсата свободни капитали у съседните селяни, недостатъчната разгласа или както казва г-нъ Христовъ: *иската цѣна на житата, още и иската рента на земята въ послѣдните години, не навременната продажба и пр. и пр.*, е повече отъ жестоко. Уважаемия авторъ констатира случай прѣдъ Софийския Окр. Съдъ, когато за удовлетворение на извѣстенъ искъ се обявило продажба на длъжниковъ имотъ, оцененъ за 2500 лева и останалъ слѣдъ продажбата у кредитора *само за 300 лева*. Е, моля Ви си каква е тази справедливостъ? Не е ли това явна и оформена съ законъ кражба? Законите иматъ за цѣль: а) да пазятъ общото добро и б) нарушителите на общото благосъстояние да наказватъ, въ смисълъ да се удовлетвори пострадалите и да се поправатъ вѣпните. Постига ли се това съ изпълнението на тази строга законна формалностъ? — Не. Не, защото невежия още селянина, изгубилъ за винаги своятъ источникъ за

животъ, той е вече нарушителъ на общото благосъстояние, той е вече вреденъ за околнитъ му.

Удовлетворява ли се истецъ? — Да! да, защото неговитъ 500 лева, произлезли, може би, само отъ 40 — 50 лева се изплащатъ и то само една частъ отъ тѣхъ съ единъ имотъ отъ стойностъ 2500 лева. Много право казва г. Христовъ: „Идеята че публичната продажба трѣбва да се допусне само когато постига цѣльта си, само когато удовлетворява кредитора, но едновременно съ това, като запазва економическото състояние на длъжника и като избѣгва разорението на селското ступанство е останяла чужда на нашето гражданско съдоустройство. Въ послѣдното нѣма нито едно постановление, което да запрѣщава вреднитъ въ економическо отношение продажби на селската земя. На хищнитъ инстинкти и на спекуляцията сж оставени дълги крилѣ. Тази е причината дѣто въ много окръзи на страната ни бездомността и безимотността на населението се дължи не на нѣкаква концентрация на земята подъ влиянието на економическия прогресъ, а на леснитъ сръдства за убогатыване на нѣколко заможни личности, спекулятивнитъ пориви на които закона остави неограничени. Кредитора всичко може да направи съ сждбата на селската къща и селското владѣние; той може да ги продава всѣкога, когато пожелае, безъ да обръща внимание да ли съ продажбата ще намѣри нѣкакво удовлетворение на собственнитъ си искове. И защо всичко туй? Защото закона бди само надъ формалнитъ и юридически отношения, защото той закрива очитъ си прѣдъ печалната сждба на производителното население, раззорението на което не интересува неговитъ прѣдписания!“

Слѣдъ рѣдъ факти и хубави мотиви г-нъ Христовъ прѣдлага: „къмъ публичната продажба да се прибегва само тогава, когато тя може да даде пълно удовлетворителни и справедливи резултати. Единъ имотъ, оцѣненъ въ емлячния регистръ за 1000 лева не бива да се отчуждава чрѣзъ публична про-

дажба за 100 или 200 лева за удовлетворение на единъ искъ 100 или 200 лева“ и това го-подкрепя доста вѣщо съ слѣдующето: „Това би значило просто да се изнасилва правото на собственостъта при условия неблагоприятни за владѣтеля. Исполнителната процедура въ гражданското съдопроизводство, което не иска да знае за тия поразяющи по възмутителността си факти, има най голѣма нужда отъ пълно прѣобразование. Закона трѣбва изрично да постанови, че никоя продажба чрѣзъ публиченъ търгъ не може да се счита за валидна, която води къмъ економическо разорение на селския ступанинъ, че тя, продажбата, трѣбва да се подложи на повторни перетържки и че ако, при всичко туй, тя не даде една сума, съставляюща поне 30 — 50% отъ дѣйствителната стойностъ ма имота, да се отхвърли като незаконна. Ако съ продажбата не могатъ да се исплатятъ държавнитѣ данъци, недоборитѣ и иковетѣ на другитѣ кредитори, били тѣ ипотечарни или обикновенни и ако съ нея тѣжители-кредиторъ не може да получи поне половина отъ сключений заемъ. трѣбва да се приеме че въ економическо отношение подобна продажба се явява съвѣзмъ безцѣлна и излишна: едно защото не удовлетворява кредиторитѣ и друго защо упропастява една економическа еденица, едно селско ступанство, което при благоприятни условия би могло да удовлетвори своитѣ заемодатели.

И така, закона като исхожда отъ високото начало за общественното благоустройство и като прѣдава по голѣмо значение на економическитѣ отъ колкото на формално-юридическитѣ принципи може да дозволи, като и позволява, на кредитора да иска продажбата на единъ имотъ за удовлетворение на своитѣ икове, по той трѣбва да стовари върху му всички послѣдствия и всички разноски по изпълнителното дѣло, щомъ продажбата се укаже не валидна по причинитѣ, на които по горѣ намираме.

Най силното възражение срѣщу подобно мѣроприятие отъ страна на юриститѣ и на извѣстни заинтересовани крѣ-

гове е туй, че съ него се оврежда кредита, че съ него се праватъ невъзможни вторичнитѣ ипотечи (реалний кредитъ) или заемитѣ, сключени въз основа на единъ обикновенъ записъ или полиця (личний, персоналенъ кредитъ) и че по тоя начинъ могатъ да се поддържатъ и охраняватъ искусственно само ленивитѣ и непорядъчни земледѣлци. Но внимателното разглеждане, обаче, на тия възражения ги лишава напълно отъ убѣдителността имъ. Нилой пѣма да откаже че въвежданieto на тая мѣрка ще турн юзда на необмисленнитѣ, и твърдѣ често, вредни за ступанството заеми. Земледѣлеца наистина не ще може тъй лесно да намира пари за да ожени синътъ или дъщеря си, да направи една не нужна постройка или да ги пропий тъй или инѣкъ. Но толкосъ по добръ! Значението на производителния кредитъ ще нараства и ще истиква все по на задне мѣсто консумативния, който въ послѣдня смѣтка може да докара само разорение на селското ступанство, което прозорливия държавенъ и вѣрешъ защитникъ на народний интересъ трѣбва да прѣдупрѣждава. Унижтожението на езекутивното начало въ днешната изпълнителна процедура и въвежданieto на принципа, за който ратуваме, съвпада напълно съ економическитѣ интереси на массата народъ, на която честния и прѣдвидливъ общественъ дѣятель единственно може да възложи надѣждитѣ си за една по свѣтла бѣднина. *Онѣзи, които въ разскапванието на селското население чръзъ спекуляцията виждатъ нѣкакъвъ залогъ за прогресса на страната ни, приличатъ на нещастнитѣ школьники, които въ зазубренитѣ си и недомисленни фрази вѣрватъ че изказватъ висока мъдростъ.*

Земледѣлческа България, съ своитѣ поземелни отношения чувства нуждата отъ смѣлата реформа: тамъ, дѣто обездомяванието и безимотността се явяватъ послѣствия не на економическата еволюция а на злата гражданска уредба, тамъ закона трѣба да се истъпи съ всичката си сила! А случайната концентрация на земитѣ,

тукъ — тамъ, у насъ е плодъ на спекулацията а не на новитѣ, производителни сръдства и на модернитѣ начини за обработване! (К. Н).

Ний казахме че новата мѣрка достатъчно ще прѣпятствува на лекомисленнитѣ заеми и че въ задоволителни размѣри ти ще органичи спекулацията, която трѣба да се жее! Но солиднитѣ капитали не само нѣма да изгубятъ съ вѣвежданieto на тая мѣрка а, напротивъ, тѣ ще спечелитъ. Кредитора, чуждъ на мисълта да заграби единъ день имота на длъжника си, който се интересува само отъ редовното исплащание на лихвитѣ и амортизацията на капитала си при сключването на заема ще обрѣща внимание не само на ипотекираний имотъ, който небрѣженоста на длъжника може да обезцѣни, но, най главно, на *економическата личност* на ступанина. А туй отново ще поведе къмъ распространяването на производителнитѣ капитали мѣжду населението и къмъ ограничението на спекулативнитѣ намѣрения на безсѣвѣстний лихваръ да завладѣе по единъ лесенъ начинъ земята на длъжника. Очевидно е слѣдователно, че съ тая мѣрка се поощряватъ само ония капитали, които търсятъ сигурно и солидно пласиране въ земледѣлието. Освѣнъ това само при нейното сществуване могатъ да се избѣгнатъ немисленнитѣ продажби, тѣй като добръ поставеный кредиторъ само тогасъ ще пристъпи къмъ продажбата, когато е убѣденъ, че при текуцитѣ цѣни на земята, той ще може да искара паритѣ си. Съ помоща на нея слѣдователно се запрещаватъ истинскитѣ кредитори, распространяватъ се производителнитѣ капитали мѣжду населението и се отстраняватъ вреднитѣ, не економическитѣ и чуждитѣ на селско-ступанскый животъ, елементи.“ И съ това завършва уважаемий авторъ статията си.

*
* * *

Като четохме горвата прѣкрасна статия въ „Бюлетинътъ“ породи се у насъ въпроса: не може ли и не му ли е сега времето да се създаде и у насъ законъ, по примѣра на отдавна сж-

ществующий въ Северо-Американскитѣ съединени Щати, за *гарантиране отъ продажба имуществото, служаще за економическото подържане на семейството.*

Подобенъ законъ подъ технический терминъ на Английскій языкъ Homestead — laws е прокаранъ още въ 1839 година въ щата Техасъ, който тогава не билъ още въ съюза на Северо-Американскитѣ Щати. Слѣдъ десетина години (до 1850 год.) примѣра на Техасъ билъ послѣдванъ отъ повечето свободни Щати. Робовладелческитѣ Щати въвели подобенъ законъ слѣдъ свършването на междуособната война за да се помогне да се запази останалата земя на разоренитѣ поземлени собственици и съ това да се съдѣйствува да възникнатъ малки и срѣдни поземлени собственици.

Ние тука ще се поспрѣмъ да запознаемъ читателитѣ си по на дълго съ тѣзи разни, въ почти съ еднаква цѣль закони, които дѣйствуватъ и до сега въ напрѣдналитѣ въ културно отношение Северо-Амер. Съединени Щати.

Дѣйствително, че тенденцията да се създадѣтъ въ С. А. С. Щати закони съ подобна основа е била друга, а нуждата, която диктува у насъ за създаването на такъвъ законъ е друга. С. А. С. Щати между принципътъ за запазване общественото благосъстояние и земледѣл. кредитъ съ тѣзи закони сж и косвенно прѣчили за централизирането на земледѣл. имения въ едно т. е. за образуване на крупни ступанства, въ ущърбъ на малкитѣ и срѣднитѣ. Ние не можемъ да работимъ по това направление, па и нѣма защо, защото у насъ както и г-пъ Христовъ въ приведената по горѣ статия признава: „... А случайната концентрации на земитѣ, тукъ — тамъ, у насъ, е плодъ на спекулацията, а не на новитѣ производителни срѣдства и на модернитѣ начини на обработване“, нѣма концентрация на земитѣ, а има само прѣминаване на послѣднитѣ отъ вѣщата, правомѣюща земледѣлческа ржка въ спекулативната — лихварската.

Слѣдователно съ истѣргване земледѣлскій кредитъ отъ ржцетѣ на безсѣвѣстнитѣ лихвари между другото ще се турне край на мѣняване фактическитѣ владетели на земята.

Тукъ ще запознаемъ на кратко читателитѣ съ прѣдлаганитѣ закони, спорѣдъ както ни ги дава г-нъ Rudolf Meyer, командированъ съ тѣзи цѣль специално въ Америка да изучи и събере свѣденія на самото мѣсто.

Между другото за причина на създаването на подобенъ законъ е служило на Американцитѣ и слѣдующето: Бивали чести случай, когато за дългове, проистекли отъ расточителността на мъжа, отъ неговото неумение, лѣпостъ и пр. сж е продавало цѣлото семейно имущество покупено или придобито отъ собственитѣ пари на жената или нейни трудъ. Практическии умъ на Американеца немогълъ да се примири съ такъвъ глупавъ рѣдъ, който разоравалъ семействата и ги лишавалъ отъ срѣдствата за тѣхното по пататашно съществуване, и то за вината само на одного отъ семейството, макаръ би билъ той и главата на семейството и справедливото Американско законодателство се застъпило за защита на цѣлостта на земеделческото сѣмейно огнище.

Съ тѣзи цѣль въ щатитѣ захванали да се издаватъ мѣстни закони, гарантирующи опредѣлено имущество отъ продажба или отчуждаване за дългъ, които заедно съ широкиитѣ закони Homstead-laws, сж станали основний камакъ на земеделческата политика на С. А. Съединени Щати.

Ще приведемъ тука цѣлий първий текстъ на закона Homstead, издаденъ въ щата Техасъ:

„Актъ за исключвание отъ описа за дългове споменатитѣ въ него имущества.“

„Всичкитѣ прѣдставители отъ сената и отъ палата на депутатитѣ въ Республиката Текасъ, събрани на конгресъ, обявяваме, че слѣлъ издаването на този актъ, всѣки гражданинъ на республиката и глава на сѣмейство обезпечава свободни и независящи отъ послѣдствията Fieri Facias на прѣговора или друго вискание, исходяще отъ какъвто и да било компетентенъ сждъ: 350 акра земя или мѣсто въ града, включая и постройката (чифлика) на нея, на-

стойностъ не повече отъ 500 долара; Домашната и на кухнята покъщнини на стойностъ до 200 долара; всичкитѣ орѣдия, книги и апарати относящи се по професията на гражданина; 5 дойни крави, единъ чифтъ работни волове, единъ конъ, 20 глави свинѣ и годишната имъ прѣхрана. Всичкитѣ закони или статии на закони, които противоречѣтъ на този актъ, се обявяватъ за недѣйствителни. Това не се отнася за договори, сключени между странитѣ до издаването на този актъ.“ — Слѣдъ това слѣдватъ обичнитѣ имъ подписи.

Спорѣдъ статия 2335 на Техаский законъ отъ 1882 год., отъ принудителна продажба за дългъ се освобождава слѣдующето имущество:

- 1) Къщата съ земята на сѣмейството
- 2) Всичкитѣ домашни и кухнени принадлежности
- 3) Едно или нѣколко мѣста въ гробищата;
- 4) Всичкитѣ земледѣлчески орѣдия;
- 5) Всичкитѣ орѣдия, апарати и книги, относящи сѣ по занаята или професията на данното лице;
- 6) Фамилярната библиотека и всичкитѣ фамилярни портрети и картини;
- 7) Петъ дойни крави и тѣхнитѣ телата;
- 8) Два чифта работни волове съ необходимий имъ упряжъ;
- 9) Два коня и една талига;
- 10) Единъ екипажъ за ездение;
- 11) Орѣжието;
- 12) 20 глави свинѣ;
- 13) 20 глави овце;
- 14) Всичкитѣ седла, юзди и конскитѣ принадлежности (халати), необходими за ползованието на сѣмейството,
- 15) Всичкий запасъ храна, потрѣбна за стопанството и
- 16) Всичкитѣ текущи плати за постояннитѣ слуги.

(Слѣдва)

РАБОТИТЪ НА ОВОЩАРИЯ ПРЕЗЪ М. ЮНИЙ *)

(Пише Цвѣтанъ.)

I

Въ Овощната Градина.

Най главната работа презъ текущий мѣсецъ на овощаря въ овощната градина е поливнието, понеже слънцето излиза вече много на високо и спуща своитѣ силни лъчи на растенията, които лъчи по рано сж били необходими, нъ сега поради тѣхната силна горѣщина, тѣ често биватъ врѣдни. Никога не трѣбва да се чака щото чакъ когато листата на дърветата увиснатъ тогава да се поливатъ, Най добра вода за поливание е речната, но тамъ гдѣто нѣма такава и неможе лесно да се достави, трѣбва да се направатъ приспособления такива, щото всичката дъждовна вода, да се събира въ каци или темъ подобни и да се запазва за сухо време. Нъ ако най послѣ се употребѣи всичката приготвена вода, и нуждата се все още чувствува, тогава можемъ да си помогнемъ и съ кладенчовата вода, обаче при употреблението на послѣдната трѣбва да бждемъ внимателни и никога да не я употребяваме до като ти не се държи извадена на въздуха поне 24 часа, което може да стане въ голѣми каци. Добрѣ е да се прибави въ нея и двѣ пълни кривачи (шени) дървенъ пепелъ отъ огнището. При поливанието трѣбва да глѣдаме щото влагата да попадне къмъ най тънkitѣ коренчета на дървото, затова поливанието на дървета съ много расклонени корене трѣбва да става малко по далечъ отъ стеблото на дървото и така щото всичката площадъ земя между стеблото и тънkitѣ коренчета да се

*) Работитѣ на овощаря въ разсадника презъ м. Май изоставихме за сега, понеже е вече късно и ако сега имъ дадохме мѣсто, то не щеха да могатъ да си помѣстятъ „работитѣ на овощаря презъ текущий мѣсецъ въ овоц. градина и разсадника.“ Ще имъ дадемъ другъ пжтъ мѣсто.

полѣе до толкова щото да изглѣжда вече достатъчно влажна. За да се постигне това нѣкоп ископаватъ на далечко около коренитѣ единъ хендекъ или пѣкъ ископаватъ дупки и ги напълватъ съ вода, отъ която дървото за дълго време прѣзъ сушата се ползова.

Прѣзъ текущий мѣсець се прѣпоръчва и разреждаването плодетѣ на дървото, щомъ се види че то не посилитѣ си е завързало плодъ. Разумний овощаръ никога не трѣбва да се радва на многото плодъ, а трѣбва да се радва на качеството на плода, а послѣднѣото е толкова по добро, колкото плодетѣ сж по малко на дървото, и плодѣтъ ако и малко по доброкачественъ всѣкога повече отплица, отъ колкото многото плодъ отъ долнѣо качество.

М. Юний е времето, когато трѣбва всичкитѣ изсъхнали дървета да се извадатъ и на мѣстата имъ да се ископаятъ дупки за засаждане на други нови дървета. Дупкитѣ трѣбва да иматъ дълбочина отъ 1 до 2 метра и такава широчина щото коренитѣ на новозасажданото дърво да могатъ добрѣ да се расположижтъ. Пръстѣта отъ дупкитѣ трѣбва да се държи дълго време на влиянието на въздуха и при засажданието на дървото да се употребѣи за зариване на сжщата дупка. Прѣпоръчва се на сжщото мѣсто да не се сади отъ сжщия видъ дърво, а другъ, така напр. вмѣсто ябълково дърво да се сади костилково, а вмѣсто костилково да се сади ябълково и пр.

Освѣнъ врѣднитѣ насѣкоми въ овощната градина за които споменахме въ миналий мѣсець, има и други които трѣбва да се истребляватъ и прѣзъ този мѣсець. Такива сж:

1) *Крѣпѣний дърво-точецъ* (Cossus ligniperda) той се намира въ Юний и Юний мѣсець по стѣблата на дърветата и поради голѣмата му прилика съ кората на дървото, той много мжчно се различава, но при съ голѣмо внимание разгледано дърво, той се вижда и тогава много лесно се снима. Понеже това насѣкомо невреди само на върбитѣ, както нѣ-

кой мислятъ, а вреди и на овощнитѣ дървета, особено на ябълкитѣ, крушитѣ, вишнитѣ, сливитѣ и на грьдкий орѣхъ, то овощаря трѣбва добръ да се запознае съ него и съ борбата противъ него.

Вредата на това, насѣкомо се състои въ това, че неговитѣ въсеници живеятъ по много на едно дърво и то въ стеблото му, разяждатъ широки пжтечки по стеблото и съ това прѣдизвикватъ обилно истичанне на мѣзгата, отъ което повечето пжти дървото исъхва. Пжтечкитѣ които тѣ праватъ сж неправилини и отиватъ на долѣ по стеблото, отъ вънъ се забѣлѣзватъ едни кръгли дупки отъ гдѣто падатъ изверженията имъ и дребни дървени опилки.

За срѣдство противъ това насѣкомо се прѣпоржча събиранieto и уничтожаванieto на пеперудитѣ, които се намиратъ по стеблото на дървото презъ този мѣсець и първата половина на Юлий. Тѣ сж жълти и приблизително до 40 м. м. дълги. Прѣпоржча се и замазване дупчицитѣ на пжтечкитѣ по стеблото съ глина.

2) *Ларвата на Oberea linearis*. Че се намира въ сърдчевицата на клонкитѣ се познава по това, че листата на нападнатитѣ клонки повѣхвватъ. Най добро срѣдство противъ това насѣкомо е да се отрѣжжтъ нападнатитѣ клонки до здравето мѣсто и да се изгоржтъ и.

3) *Юнскій брѣмбаръ*, (*Rhizotrogus solstitialis*) който се размножава презъ т. мѣсець, затова най добръ е да се лови сега и уничтожава та да неможе да остави многочисленно потомство.

II

Въ Разсадника.

Презъ този мѣсець трѣбва да се слѣди за понататалното развитие на облагороденитѣ презъ пролѣтѣта фиданки; Ако стане нужда втори пжтъ се привръзватъ о коловетѣ поваралитѣ облагородени лѣторасты, така щото тѣ като бѣдѣщи стебла на дърветѣта да бѣдѣтъ прави. Ако отъ благородний

(питомний). лѣторастъ излизжтъ още други, то тѣ трѣбва да се отшипватъ та да се даде възможность на главний лѣторастъ да расте и се развива. Всичкитѣ покарали лѣтораста отъ подложката (дивото дърво) трѣбва да се отрѣзватъ.

Дивочкитѣ, посадени прѣзъ пролѣтѣта и достигнали на височина 15 до 20 сантиметра, се освобождаватъ отъ всичкитѣ пострани лѣтораста, та да се приготви дърво за по късно облагородяване.

По вататашно обрѣзване не се прави, защото ще бѣде вече вредно, тъй като всѣки листъ вече служи за усиление и правилно движение на сокътъ.

Всичкитѣ лѣхички въ разсадника а особено тѣзи, въ които има засадени дивочки се прѣкопаватъ и се исчистватъ отъ лопитѣ трѣви. Това трѣбва да става често и за понататъкъ. Отъ тѣзи работа до нѣкъдѣ може овощаря да се освободи, ако покрие земята подъ дивочкитѣ съ листа, мъхъ и пр., отъ което въ сѣщото време ще се запазва и влагата въ земята.

К О Н К У Р С Ъ Т Ъ

въ гр. Добричъ

Гѣдъ рѣдъ мѣроприятия за подобрене земледѣлнето и скотовѣдството въ страната ни увѣнчавани и неувѣнчавани съ успѣхъ, Министерството на Земледѣлнето и Търговията намѣри и пригърна пѣтя, който най право води къмъ цѣльта; този пѣтъ е именно разбужданieto и поуцгрѣенieto на частната инициатива, чрѣзъ окръжнитѣ конкурси.

Въ повечето отъ окръжията прѣзъ н. г. станаха такива конкурси.

Спорѣдъ програмата за конкурсѣ въ страната, за Варненскитѣ окръгъ бѣше опредѣлено да стане конкурса въ

гр. Добричъ, да се открие на 25-й Май и да се закрие на 27-й сѣщия включително. Така и стана. Конкурса се откри въ гр. Добричъ на 25-й Май и се закри вмѣсто на 27-й по програмата, на 28-й сѣщия по причина на проливний дъждъ, който валѣ отъ обѣдъ до вечерята на 27-ий

Конкурсътъ се откри въ 9 часа сутрѣнта слѣдъ водосвѣта отъ духовенството и речѣта на г-на Бичева, Варн. Окр. Ветеринарень. Лѣкаръ, при присѣствнето на Г. г. Руский и Австрийский дипломатически агенти въ гр. Варна, чиновническото и офицерското тѣло отъ гр. Добричъ, учителското тѣло съ ученицитѣ и ученичкитѣ, и множество граждани и селяни изъ окръжнето. —

Распорѣдителната коммисия и журѣйский сѣвѣтъ се прѣдсѣдателствуваха първий день на конкурса отъ прѣдсѣдатели на варненската Окр. Постоянна Коммисия Г-нъ П. Едрѣцовъ, а прѣзъ останалитѣ дни се прѣдсѣдателствуваха отъ пристигналии министерски делегатъ Г-нъ Христо Калчевъ, главенъ инспекторъ по земледѣлнето, при Министерството на Земледѣлнето. —

Въ рѣдѣтъ на излаганието и преглежданието на изложѣнитѣ животни и произведения се спазваха буквално прѣдписанията на правилата, изложени въ програмата.

Въ първий день се явиха 64 изложители съ жребци, 20 съ кобили 69 съ кончета. Журѣйский сѣвѣтъ присѣди:

1) една отъ вторитѣ награди (200 лева) на Ибрымъ Х. Мустафовъ отъ с. Сулюманлъжъ, Балчишка околия, за изложѣний му прѣкрасенъ жребець.

1) Една отъ третитѣ награди (100 лева) на Киро Ивановъ отъ с. Семизаалъ, Добричка околия за изложѣний му жребець.

3) По една четвърта награда (50 лева) на Митко Цвѣтковъ отъ с. Чапрлъ-гьоль Балчиш. околия за изложѣний му жребець, на Иванъ Кирчевъ отъ с. Дурбалъ, Добр. околия тоже за изложѣнъ жребець, на Юрданъ Пекаровъ отъ с.

Дуранкулакъ, Балч. околия за изложената му кобила и Тодоръ Чобановъ отъ Владимирово Добрич. околия тоже за изложената му кобила. За изложени кончета съ същата награда се наградиха: Михалъ Пончевъ отъ с. Владимирово, Добр. околия, Мустапъ Мехмедовъ отъ с. Сулюмапъжкъ Бал. околия, Димитръ Мариновъ отъ с. Александрия, Добрич. околия, Атанасъ Янковъ отъ Владимирово, Добр. околия и Гаврилъ Теодоридисъ отъ с. Салманъ, Добрич. Околия. —

4) Съ по пета награда (20 лева) се наградиха 31 изложители на жребци, кобили и кончета.

Тукъ му е мѣстото да спомѣнемъ, че първата награда отъ 300 лева и едната втора — отъ 200 лева се недадоха никому, защото журейнскиятъ съвѣтъ не намѣри екземпляри, които да ги заслужатъ. Тѣзи скъпостъ и строгостъ при присъжданieto на наградитѣ ни се особено хареса. Съ това се даде да разберѣтъ налитѣ скотовѣдци, че награди се даватъ за нѣщо хубаво и заслужено, а не се хвъргѣтъ само токо тѣй. За да заслужи жребецъ, кобила или конче първата награда отъ 300 лева трѣбваше да струва само поне 75% повече т. е. 1200 л. а такова пѣщо ние попе не видѣхме въ конкурса.

На вторий день (26-й Май) се явиха 37 изложители съ едръ рогатъ добитѣкъ, овце, кочове, и свинѣ 1 съ 1 кичъ и двама съ домашни птици. Въ този день бѣха изложени отъ Евксиноградското стопанство на Негово Царско Височество кпязѣтъ, единъ бикъ, едно бикче и една крава отъ породата „Швицъ“, които журийски съвѣтъ обяви „Hors concours.“ Както се учимъ журийскиятъ съвѣтъ телеграфически поблагодарилъ на Негово Царско Височество за вниманието, което той указалъ на конкурса, като разрѣшилъ да вземе и двореца участие съ спомѣнатитѣ горѣ животни и Съвѣта изказалъ вѣра, че Дворцовий заводъ въ скоро врѣме ще стане истински разсадникъ на добри приплодници за окръжieto. И дѣйствително изложениѣ отъ Двореца животни

по своите отлични качества привличаха окото на всичкитѣ наблюдатели на конкурса.

Слѣдъ прѣгледжанието на изложения рогатъ добитѣкъ, журитѣ присъдиха награди на нѣкои отъ изложителитѣ както слѣдва :

За едръ рогатъ добитѣкъ.

1) Първата награда отъ 150 л. на Железъ Вельковъ отъ с. Бълдъркьой, Провадниска околия за изложенитѣ отъ него : бикъ сименталска раса и цѣла фамилия крави съ по единъ приплодъ отъ помѣнати бикъ. —

2) Втората награда отъ 100 л. на Георги С. Попиновъ отъ с. Чаирлъгьолъ, Балчишка околия за изложения му доста добръ бикъ.

3) Трета награда отъ по 50 л. на Петръ Драгановъ отъ с. Кюстекчилеръ, Добрич. околия, Александра Белкина отъ гр. Варна, за изложенитѣ имъ крави и Бекташъ Хюсеиновъ отъ с. Аязма, Провадниска околия за изложения му биволски бикъ.

4) Четвърта и пета награда по 25 и 20 л. на 6 изложители на крави, бикове и биволици.

За овци

1) Първата награда отъ 100 лева на Никола Сжббевъ отъ с. Али Аннафе за изложенитѣ му два коча, двѣ овцѣ и двѣ звиски.

2) Съ втора награда отъ 50 л. се наградиха Вълчо Стояновъ отъ с. Езибей и Иванъ Господиновъ отъ с. Матлъмово, Добрич. околия.

3) Съ трета награда по 25 лева се наградиха 5 изложители.

За свинѣ.

1) Първата награда се присъди на Юрданъ Г. Даскаловъ отъ с. Каралезъ, Добричка околия за изложената му свиня и шесть прасета.

2) Съ втора награда се наградиха Петръ Даскаловъ отъ с. Кара-синанъ, Добр. околия и Кольо Димитровъ отъ с. Суютчукъ, същата околия.

3) Съ трета награда по 10 лева се наградиха 4 изложители.

Домашни птици.

1) Съ по пета награда отъ 10 л. се наградиха двама изложители. —

На третия денъ (27 Май) се разглѣдаха пчелитѣ и пчеларскитѣ произведения и журинский съвѣтъ присъди първата награда отъ 50 л. на Тодоръ Бойчевъ отъ с. Армутлий, Добр. околия, вторитѣ награди отъ по 25 л. на Игнатъ Стоиловъ отъ с. Армутлий и Мончо Драгановъ отъ с. Ястѣкчиларъ, същата околия.

Съ трета награда отъ по 10 лева се наградиха 4 изложители.

Мѣстото му е тукъ да споменемъ за едно похвално рѣшение на журинский съвѣтъ. Послѣдний постанови щото отъ наградитѣ I и II да се одържатъ по 5 л. та да се направатъ по единъ скромнъ нъ образецъ кошеръ на наградениитѣ съ въпроснитѣ награди и за направата и урѣждението на кошаритѣ, поставяние на роветѣ въ тѣхъ и пр. взема грижата Варнен. Окр. Земледѣлческия Надзирателъ.

Както и на друго мѣсто ще се искажемъ, ний сме партизани на награди не парични, а въ добитѣхъ инструменти, материали и пр.

Същия денъ се разглѣдаха изложениитѣ Земледѣл. орѣдия и машини и се присъдиха награди:

1) Първата награда отъ 100 лева на Варненската окр. образ. работилница за изложениитѣ ѝ четириемеженъ плугъ и скарификаторъ.

2) Трети награди отъ по 25 лева на Жельо Митевъ отъ Каварна за изложениитѣ му земледѣл. кола, на Иванъ Илиевъ също отъ Каварна за изложениитѣ му двусемеженъ

плугъ и на Костадинъ Савовъ отъ с. Чаушь-кьой, Балчиш. Околия за изложеното му въ минятуръ дървено плугче, която награда да се счита и като откупъ на плугчето.

Присъдиха се похвални отзиви на прѣдставителитѣ на иностраннитѣ фирми за земледѣл. оръдия и машини, а именно на *Джонстонъ*, *Plano*, *Walter A. Wood*, *Dering* и *Mackormick*.

Специалната комиссия по присъждане наградитѣ на изложителитѣ на специални култури: люцерна и рапица, заседава прѣзъ сѣщия день и присъди:

За люцерна.

1) Първа награда отъ 200 лева на 16 членове отъ земледѣлческото дружество „СЪЯЧЪ“ въ с. Джаферлин, Варненска околия, които солидарно засеяли едно пространство отъ 20 декара съ люцерна. —

2) Вторитѣ награди отъ по 100 лева на Хипъо Куневъ отъ с. Мурадъ-софу, Провадииска околия и на Стоянъ Черневъ с. Александрия, Добричска околия.

3) Третитѣ награди отъ по 50 л. се присъдиха на 6 изложители.

За рапица.

1) Първата награда отъ 200 лева се присъди на Железъ Велковъ отъ с. Бълдъркьой, Провадииска околия.

2) Втората награда отъ 100 лева на Паскалъ Атанасовъ отъ с. Езибей, Добричска околия.

Тукъ ми се падна случай да занозная читателитѣ съ човѣкътъ, който получи първитѣ награди отъ наградитѣ за едръ рогатъ добитѣтъ и за рапица. Този е, както по горе видяха читателитѣ, Г-нъ Железъ Велковъ, отъ с. Бълдъркьой, Провадииска околия, единъ отъ най интелегентнитѣ земледѣлци въ окръжieto ни. Неговата предприемчивость къмъ новото е пословична между околното население па и въ Варнен. окръжие Той прѣдъ нищо не се спира. Каквито нововедения и да станатъ той не остава чуждъ па тѣхъ. Въ своята прѣданность къмъ дѣлото той често отива до тамъ — до матери-

ално истощение. За него нѣма страхъ за неуспехъ. Нищо не го стрѣска и грамаднитѣ загуби, които сж го послѣдвали, благодарение на разваленото духомъ околно население, не сж били въ състояние да го откажатъ отъ позицията му. Съ рискъ на живота си даже, той е промъквалъ нововедения и ние виждаме сега доста много нѣщо направено отъ него. Той първий въведе въ Проваднско плуговетѣ, жътваркитѣ, жътварки вързачкитѣ, вършалкитѣ и пр. пр. Той въведе рапицата, горчицата, люцерната, болонскитѣ коноши, Галицкитѣ картофи, енидженскитѣ тютюни, захарното цвѣкльо и пр. пр.

Грамадната загуба, 630 декара посѣти съ рапица — унищожени отъ врѣдителни насѣкоми, вмѣсто да го уплаши да изгуби енергия, тя му даде куражъ и ние виждаме сега пакъ едно значително пространство въ имението, му засѣто съ рапица. Ами за подобрение на говеждата раса да говора ли? Ето защо като ржкошескаме на журийския съвѣтъ за щедритѣ му награди, съ които е наградилъ Г-нъ Ж. Велкова, пожелаваме послѣдньому все такова постоянство, всѣ такава енергия и самонадеяноть.

Дано напредналата възраст на г-на Велкова намѣри достатъчна подпорка въ интелегентний му синъ Велко, свършилъ Плъвенското Винарско Земеледѣл. училище и другитѣ му двама по млади синове. —

На 27-й трѣбваше да стане надпрѣпусканието на конс (кошии), раздаването на наградитѣ и закривание на конкурса, нъ попеже подиръ обѣдъ завалѣ силенъ дѣждъ и валѣ до вечеръта, то надпрѣдпускванието, раздаването на наградитѣ и закриванието на конкурса се отложиха за други день (28-й май).

На 28-й Май се произведе надпрѣпускванието. Взеха участие 18 конкуренти. Надпрѣпускванието се произведе въ елипсовиденъ хиподромъ съ обиколка 3 км. и 200 метра. Конкурентитѣ се раздѣлиха на три групи. Първата отъ 8

души, а останалитѣ отъ по 5. — Първата трѣбваше да обиколи три пѣти хиподрома, втората — два пѣти, а трѣтата — единъ пѣтъ. Така и стана. —

Първий отъ първата група обиколи хиподрома три пѣти, т. е. измина едно расстояние отъ 9 километра и 600 метра за 10 минути и 45 секунди, първия отъ втората група обиколи хиподрома два пѣти т. е. измина едно расстояние отъ 6 километра и 400 метра за 6 минути 50 секунди. Първий отъ третата група измина хиподрома единъ пѣтъ т. е. 3 км. и 200 метра за 3 минути и 15 секунди.

Присѣдиха се награди на 10 души, първата награда отъ 40 лева а послѣдната отъ 5 лева.

Слѣдъ това прѣдсѣдателя на журийскій съвѣтъ министерскій делегатъ г-нъ Хр. Калчевъ съ една речъ, въ която между другото констатира обстоятелството, че вече тържища за нашия добръ добитѣкъ се откриха, като насочи на дошлитѣ комиссии да купуватъ коне и едрѣ рогатѣ добитѣкъ нѣ за жалость, ние не сме готови да ги посрещнемъ по нѣмание на изисквания се добитѣкъ, пожела за въ бѣдѣще по голѣмо заинтересованостъ на скотовѣдцитѣ и обяви конкурсътъ за закритъ.

Слѣдъ това се пристѣпи къмъ раздаване наградитѣ.

Нека хвърлимъ единъ бегълъ поглѣдъ на конкурса станалъ тѣзи година въ сравнение съ този станалъ миналата година.

Изобщо казано, тѣзгодишнии конкурсѣ бѣше посѣтенъ отъ много повече изложители отъ колкото миналогодишния, нѣ така ли бѣше по отношение качеството на изложении добитѣкъ? — Не, причинитѣ на това немогѣтъ да лѣжатъ никѣдѣ, освѣнъ въ малкий интервалъ отъ време (една година) да се приготватъ скотовѣдцитѣ за конкурса. Намъ е извѣстно, че за подобрене расата на добитѣкътъ се изискватъ години 3—4, а една е съвършенно недостатъчна. Като прѣдполагаме, че съ станалитѣ до сега конкурси се даде на населе-

нието да разбере какво е нѣщо хубавото и кое се награждава и като считаме за необходими и достатѣчни честитѣ повтаряния на послѣднитѣ, искаваме мнение, което е мнение и на многома заинтересувани скотоводци, за напрѣдъ конкурснѣ по скотоводство да ставатъ по веднѣжъ въ единъ периодъ отъ 3 години. А тѣзи по земледѣлието, гдѣто е възможно и въ една година да се направи нѣщо — да ставатъ ежегодно.

Попеже настоящата ни статия стапа доста дълга, то за сега спираме, като се обѣщаваме да излеземъ съ една специална статия въ единъ отъ слѣдующитѣ броеве на списанието „СЪЯЧЪ“, да подкрѣпимъ горното си мнение.

гр. Варна, 10 Юний 1897 г.

ИЗЪ СЕЛСКИЯ ЖИВОТЪ

(Продължение. отъ кн. I)

Отъ сутринята снѣгътъ се усили. Вѣчния врагъ на мирътъ, тишината и спокойствието, завидѣ на невинний снѣжець, падащъ съ благоразумно мълчание и олимпийско спокойствие; дойде съ голѣма сила, съ яростъ, съ ужасъ, подчини безвръднитѣ снѣжинки, като вълкъ овцетѣ — и ги не оставѣше на покой и на земята даже. Бучението на виелицата бѣ страшно. Врѣмето — тъмно и мрачно. Студътъ — неотърпимъ. Всичко живо изъ село бѣше арестувано подъ покривитѣ. Мъртво на всѣкъдѣ. Бѣ цѣлъ адъ. Богътъ на зимата, на мрачността, на тъмнината, съзнавайки своето безсиліе прѣдъ могѣществото на тоя — на топлината, животворството, благодатта, вилнѣше най ужасно. Като лъвъ въ прѣдсмъртна агония, стенанията му бѣхъ страшни, и заплашителни. Както убийца прѣдъ смъртта, мъчеше се да нанесе послѣдний си смъртителенъ ударъ. Всичко си има край, всичко до врѣме.

Най послѣ търпението се исчерпа. Трѣбаше да се излѣзе отъ ареста, трѣбаше да се пораздвижи човѣкъ. А кѣдѣ другадѣ въ такова врѣме, ако не въ кръчмата?

Слѣдъ малко влѣзохъ въ опушената и не мазана отъ сътво-

репието си селска кръчма. Вътре, освѣнъ слугитѣ, намѣрихъ учителѣтъ, писарѣтъ и селския бръснарь. Всички седѣхъ около печката и любезно я милваха. Азъ се познавахъ отъ по рано съ учителѣтъ и писарѣтъ. Тѣ бѣхъ пратени тукъ на покаяние. За дълго денствие на младия Богъ и проклятие на погинаѣщите, трѣбаше да се пролѣе нѣщо. Слугата не захсна да хлопне половиницата на счупената джбова масичка. Единъ по единъ кръчмата се, кажи, напълни. Всѣка масичка бѣше заобиколена отъ по-нѣколкома. Пиѣщитѣ бѣхъ твърдѣ малко. Едни седяхъ умислени, вѣроятно, за своята сиромашия. Други приказваха тихо, нѣ твърдѣ загрижено. Само тѣзи, около червенитѣ половиници, изглеждахъ по весели и разговорѣтъ имъ бѣше по буенъ, по живъ.

Наший разговоръ отъ качеството на виното прѣминъ върху дѣлато на кръчмари, богатъ търговецъ и прочутъ лихваринъ въ околийския градъ. Учителѣтъ почна да имъ расправя мерзоститѣ на тоя грѣшенъ челоуѣчекъ, кръщенито надъ вситкитѣ си питиета, какъ безъ срамъ продавалъ разни развалени и негодни за нищо бакалски стоки; какъ безсѣвъстно надписвалъ на длъжницитѣ си и имъ вземалъ вмѣсто едно-петъ; какъ безсѣвъстно е раздавалъ пари съ по 10⁰/₀ лихви за мѣсецъ; какъ немилостиво е секвестирвалъ послѣднитѣ имоти на бѣднитѣ селяни; какъ имъ заграбвалъ нивята и много други мерзавщини, отъ когото и крадеца би се погнусилъ.

— Ами ти знаешъ ли, кѣдѣ ходихъ азъ вчера? — Ме запита учителѣтъ, до като азъ мислѣхъ за окаяното и мизерно положение на нашия селянинъ. — Она денъ дойде единъ стражаринъ и ми поднесе една записка, непрѣменно да вървя заедно съ него за вчера при околийский началникъ. Нѣмаше що да се прави, трѣбаше да се отиде. Дъждъ, сиѣгъ, калъ отидохъ. Триумфално съ икрамъ прѣзъ града, — право при господство му. Вратата се отвори, поканихъ ме да влѣза. Ей Богу! Не можъ ти описа, какво испитахъ този моментъ! Като го знаехъ що за звѣръ е, страшно се безпокояхъ да не ме тикне въ трончето.

— Бре вагабонтино, размирнико — се раскрѣща началника, притежателъ на една безобразна, отвратителна, дива маймунска Натура — Ти си училъ хората на безбожие, на протестанство бе. Какво си ги събиралъ вчера въ училището? Донесено ми е, че ти си ги училъ да не плащатъ даждия. Да не мислишъ да събаряшъ държавата? Нѣ учителѣтъ не можа да искаже всичко, каквото е казалъ началника, защото нѣколицина познати се присѣдинихъ къмъ нашата компания.

— Е, даскале, заръчай — подзе Митю. Тъй се казваше единъ отъ новитѣ ни другари. Ти отъ ново се роди. Този животъ ти е харизанъ. Избавѣнието ти отъ ржцѣте на тоя дуракъ е девето чудо на свѣта. Трѣбва да отидешъ да си запалишъ една свѣщъ въ черковата. Коледата прѣкарай въ голяй, че се избави отъ дрангоника. Ей, момче, дай едно кило вино отъ даскала, да приемъ за неговото спасение и негово здравие! Ами чакай даскале! Ти знаешъ ли кой ти строи тоя килифъ? Знаешъ ли, кой те кара, като грѣшенъ дяволъ, да газисъ калъта по туй врѣме? Азъ ще ти кажъ. Ама по напрѣдъ да се чукнемъ за твоего спасение. Наздрави! Митю си гаврътна чашката на бързо и почна:

— Всичкото е работа на кмета. Ти може да не знаешъ, нъ да ти кажъ. Той е ортакъ на кръчмата, та не му се харесва това дѣто му отвлечашъ мюшеритѣ въ училището. Тукъ отвлечанъето е ставало съ отваряне вечернитѣ училища. А пъкъ ти по добръ знаешъ. За него е по хубаво селянитѣ да сж будали, че по лѣсно да може да ги скуби. По хубаво му е да не знаѣтъ да четѣтъ, че да взема 20, а да имъ издава квитанция за 5. Въ интереса му е да сж невежи, че да го слухнатъ, каквото имъ каже. Иска да сж слѣпи, че да ги води къдѣто си иска и да си играе съ тѣхъ, както си ще. Есенесъ ти тукъ бѣше, знаешъ, не можа да се избере пакъ за кметъ. А ако и да бѣше повикалъ стражари отъ града. Сега се научавамъ, носѣлъ масло, патки кокошки на голѣмцитѣ въ града; та дано направѣли нѣкакъ да се касиратъ изборитѣ ни, че баръ сега се избере. А пъкъ ти, пусто, си му трънъ въ очитѣ, та какво да те не ковледи? — Мътишъ му водата. Ще гледа: „Очисти насъ, господи, отъ грѣшникъ“. Който не мълчи, хората зорланъ му затварятъ устата. — Митю не свърши. Нови членове се присѣдинихъ къмъ компанията ни. Трѣбаше да зближимъ нѣколко маси за да има мѣсто на всичкини.

— За какво приказвате, кажете и ний да чуемъ — подзе Жечу. Тъй се казваше единъ отъ новитѣ ни другари. Той е земледѣлецъ доста интеллигентенъ и твърдѣ любознателенъ.

— Приказваме за малкия господъ — за кмета де — обади се единъ отъ компанията.

— А, за този калпазанинъ ли? Оставете го това . . . — подзе възмутено Жечу. — Мразя го, не щж да го срѣщамъ и въ джендема. Простѣте ме дѣто така го наричамъ. Такива гайди трѣба да имъ се счушътъ ручилата. Прѣдставѣте си, по изборитѣ за народни прѣдставители: отивамъ да си дамъ билета, пъкъ той

бѣше прѣдсѣдатель на наша секция и, казва ми: „Мияж се реда на нашето село, чакай най послѣ!“ Стѣдъ малко отиде другаря ми, казва му: Не е дошълъ реда на наше село, чакай, ще се вика най късно!“ А пъкъ щомъ отиде нѣкой, когото знае, че носи „наша“ листа, хопъ редътъ му дошълъ. Налиташе ме да отида при него, да взема урната, че да му счунѣмъ мутрата съ неж; Пъкъ постѣ каквото ще да става. Мисли, че хората го не разбиратъ какво върши.

Въ това врѣме вратата се отвори, влѣзе кмета. Съ гордѣ, надутъ суратъ, по запрѣ и, по огледа се, ухилисе ехидно, сѣдна на единственния празенъ столъ и си заржча кафе.

Жечу безъ да се смути, види се, нарочно, продължи съ по високъ тонъ:

— До като имаме за кметове хора продажни, наши въ ржцѣтъ на разни думбази; хора, които миткатъ, като кучета, подиръ всевъзможни голѣмци за меснетъ. До като имаме кметове, пѣзливци, които да слушатъ рабски и изпълватъ волски и най-беззаконнитѣ распорѣждания на свойтѣ началници. До като имаме управници които не слушатъ народа, ами своя джобъ и коремъ. До като имаме сметове, а не кметове; все така ще вървятъ нашитѣ работи.

— Брѣ господинчо — се разкрѣщѣ съ единъ дивъ полицейски гласъ, посиняли се отъ ядъ кметъ. — Какъ смѣешъ да ме кепазиишъ тукъ прѣдъ толкова хора! Азъ лукова глава ли съмъ или съмъ кметъ? Какво съмъ ти направилъ? Вола ли ти или коня откраднѣхъ? Кѣщата ли ти запалихъ или убихъ нѣкого? Какво зло съмъ ти направилъ? Ако съмъ ходѣлъ съ голѣмцитѣ; то е моя работа. Ако можешъ и ти ходи. Всѣки за интереса си. Азъ може, да продамъ и жена си; то не е твоя работа. Хубаво гледай, ти ще ме поменуваши!

— Да! каза Митю—хората на които лицата сж оцанани отъ позорѣтъ; не смѣятъ, нѣматъ нѣража да се защитѣтъ прѣдъ всички, а само, като нѣми кучета, хапѣтъ дебнишкомъ. Всички отъ твояга боя, като не сж въ състояние да се разбиратъ човѣшки—съ думи; расправятъ се варварски—съ заканвания и отмѣщение. Но не мисли, че всичкитѣ хора сж съ заѣшки сърдца, кокоши умове и дълбоки джобове. Не, има още хора, на които мозѣците не сж побъркани отъ златото. Множество сж тия, които безцѣнно скѣпѣтъ своята честъ, и прѣдъ най голѣмитѣ богатства. Да, тѣ никой пътъ не ще се оставятъ да ги лѣжатъ, като дѣца, разни подледи; не ще се оставятъ да ни водѣтъ за носа, като пуйки, — да ги ѣздж-

те, като мулета. До като отдѣлятъ отъ хапката си и за кметъ, знай добръ, че по скоро можешъ изе главата отъ рамената ми, отъ колкото съ разни джандари да ме накарашъ, да гласоподавамъ за тебе. Минѣхъ се ония тъмни и мрачни турски времена, когато подлецътъ и негодѣй чорбаджия властвуваше безнаказано; когато отъ него зависѣше сѣдбата на сиромаша. Днеска имаме си законъ, който дава неограничена свобода всѣкому за да гласува за този, когото той намира за най-добъръ.

— А бе оставѣте ги тѣзи работи; не се карайте. Днеска е святъ день. Било що било, — минѣло се, какво ще го приказвате. Я си гледайте мухабетя! — каза единъ старецъ, който всѣкогымъ се чудѣше на днешнитѣ наредби.

— Не! Кой каквото е дробилъ, такова и ще сѣрба — Подѣ Жечу. Ний си избираме кметъ да ни върши работитѣ, да ни пази интереситѣ прѣдъ другитѣ, а не да ни скѣби, като турски кесаджия. Селянитѣ имали доверие въ тебе, направили ти честь, избрали те. Ти вмѣсто да поведешъ селанитѣ, като клочка-пиленцата си, распрѣстнѣ ги, като дуганъ. Вмѣсто да ни научишъ на добро, научини на зло. Разбѣрка цѣло село; направи да се смразятъ хората единъ съ другъ. Вмѣсто да расправишъ, да насърчишъ, да убедишъ хората отъ цѣлата община, че и отъ другитѣ; та да изберемя нашъ народенъ прѣдставителъ, който ще каже баръ нѣколко думи за нашитѣ дертове въ камарата, ти отиде да се унижавашъ, да колѣнчишъ, да се влачишъ по корема си прѣдъ разни дѣмбазы; да ги карашъ да пращатъ началници да ни заплашватъ, да ни биѣтъ; само и само да гласуваме за тѣхъ. Помни, кмете, нѣма да видишъ никой пътъ добро, отъ тѣзи ти дѣмбазы Прѣдставители. Тѣ сѣ хора, които не разбиратъ отъ нашия занаятъ и отъ нашитѣ болки.

Тѣхъ не ги интересува, че не сме можели да плащаме толкова тежки данѣци. Ти самъ каза прѣди малко: „Всѣки за интереса си!“ Мислишъ ли, че тѣзи хора ще увеличатъ своитѣ дѣждия, а пъкъ ще намалятъ на селянитѣ? Мислишъ ли, че единъ день ще си помислятъ и ще се смилятъ за насъ? Да, ще се смилятъ, както вълкътъ надъ овцетѣ.

Всички слушахъ съ голѣмо внимание. Въ кръчмата имаше мъртва тишина. По лицата на всички се забѣлѣзваше задоволство, причинено, вѣроятно, отъ справѣдливата отплата на измѣнника.

А бе, Господъ като е Господъ, не може да направи добро на всичкитѣ; ами какво остава до хората? — произнесе единъ старецъ отъ срѣщното кѹше.

— Не е тъй, дѣдо Кольо, подѣе бай Вълко; Човѣкъ на прѣминѣла възраст, който до сега само слушаше. — Наистина, човѣкъ не е арахангелъ та да го обикнатъ всички; нѣ все може да направи толкова, щото пъкъ да го не замразятъ всички. Единъ човѣкъ, на когото хората сж си повѣрили интереситѣ, трѣба да гледа да е добръ съ всички. Простѣте ме: едно куче слуша господаря си, защото му ѣде хлѣба. Единъ кметъ трѣбва да бѣде добръ съ всичкитѣ си избиратели, защото тѣ отдѣлятъ отъ заплатъ си да му плащатъ, защото е тѣхенъ служителъ. Той не трѣба да слуша никакви голѣмци, защото и най голѣмитѣ голѣмци сж наши служители; защото и на тѣхъ ний плащаме; защото и тѣ на нашия гърбъ живѣятъ. Комшии, ний съ нашитѣ попукани рѣцѣ хранимъ всички чиновници. Безъ насъ тѣ не можатъ нищо да направятъ. Нека си по отворимъ очитѣ и видимъ, кой сѣди на вратътъ ни! Нека да кажемъ на ония голѣмци, на които умътъ е въ джоба и шкембето; че ний сме господаритѣ, а не тѣ; Че ний сме мѣчепицитѣ, а тѣ кърлешитѣ. Да не мислимъ, братя, че тѣзи хора ще направятъ нѣщо добро, за насъ. Пословицата казва: „Помогни си, да ти помогне и Господъ.“ Като е тъй, братя селяни, нека всички се позамислимъ надъ нашето положение. Виждате, отъ день на день осиромашаваме; останѣхме като прѣстъ голи. Всѣки гледа да откъсли по нѣщо отъ селянина. Виждате, Народнитѣ ни прѣдставители въ камарата мълчатъ „яко риби“ и гласуватъ закони за тѣхния джобъ. Затова нека рѣка за рѣка при нови избори се боримъ до послѣдняя капка кръвъ и изберемъ на всѣкъдѣ: за кметове, за постоянни комисии, за народни прѣдставители хора способни, който отбиратъ отъ нашитѣ болки, които ще защищаватъ нашитѣ интереси, хора *чисто земледѣлци*.

Кметътъ бѣше страшно растревоженъ; той стана бързишкомъ излѣзе съ наведена глава.

Научихъ се на другия день, че се билъ разболѣлъ.

Не знаехъ какъ и защо? — нѣ тъй ми казахъ хората, че щомъ пооздравѣлъ, първата му работа е била да промѣни климата,—като се изсели въ друго село.

С. Б.

Мирновъ.

ПЧЕЛАРСКИ БЪЛЪЖКИ

Медоносни растения

(Пише Цвѣтанъ)

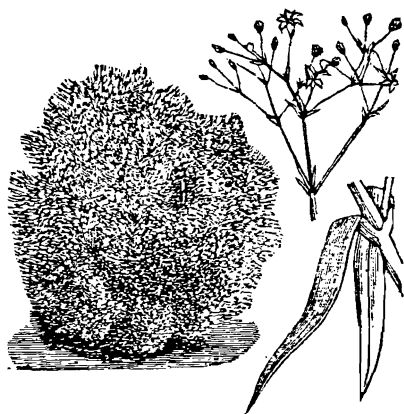
(Продължение отъ кн. I)

17) *Кучий езикъ* (*Cynoglossum linifolium*; *Omphalodes linifolia*). Това растение е многогодишно, много обича почва съ камениста подпочва, Расте добръ и на почва малко или много плодородна. Не трѣбва да се сѣе много гъсто. То отъ единъ корень дава отъ 6—15 стѣбла, които се покриватъ отъ горѣ до долѣ съ малки медоносни цвѣтове (обр. 4). То цвѣти доста продължително време и затова се прѣпорѣчва за сѣяние като мѣдоносно растение. То не обича много дълбоко разработена почва.

Обр. 4.

18) Бѣлопръстникъ (обр. 5) (*Gypsophila paniculata*). Това растение цвѣти много продължително време, до като долнитѣ цвѣтове прѣцвѣтигъ отогорѣ се появяватъ нови още неразвити. То обича рохла пѣсеклива почва, нѣ става и на други почви стига тѣ да сѣ обработени дълбоко. Най добръ е да се сѣе на открито мѣсто съ южно изложение (на припекъ).

Обр. 5.

19) *Витлавия* (обр. 6) (*Witlavia grandiflora*). Това растение обича богатитѣ почви, особено тѣзи богати на згнили органически вѣщества. Сѣе се не много рѣдко и сѣмената му не трѣбва да се зариватъ на дълбоко. Цвѣтението му се продължава прѣзъ м. Юний и Юлий и прѣзъ всичко това време то се посѣщава твърдѣ охотно отъ пчелитѣ; послѣднитѣ събиратъ отъ него медъ и цвѣтенъ прашецъ. Цвѣтътъ му е синъ и звънецообразенъ. Сѣмената му узрѣватъ около половината на м. Августъ.

Обр. 6.

20) *Маточина* (*Dracoscephalum moldavicum*, *D. album*, *D. altacensne*) (обр. 7). Това растение расте на всѣка почва и самичко се прѣсява, та нема нужда отъ повторно засѣвание. Счита се то като едно отъ по медоноснитѣ растения. Цѣти 2 — 3 мѣсеци (Юлий до около Септемврий). Засѣва се въ края на Априлий до началото на Май. Медътъ събранъ отъ неговитѣ цвѣтове е бѣлъ и приятенъ на вкусъ.

Обр. 7.

21) *Салвия* (дивъ чай) (*Salvia carduacea* обр. 9 и *Salvia*

Обр. 9.

coarsea обр. 8). Тѣзи два вида салвия сж много медоносни и много лѣсно се развъждатъ. Особенно медоносенъ е *salvia*.

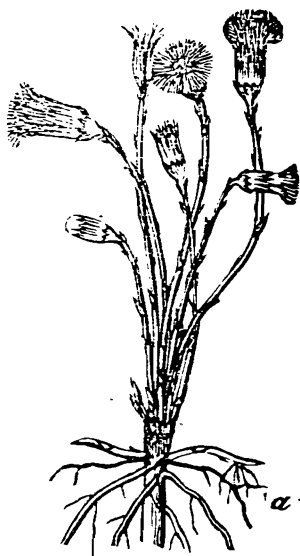

соссінеа. Единъ нѣтъ засѣто това растение, то самичко се прѣсява. Размножава се и чрѣзъ сѣме и чрѣзъ корени. Сѣмената му при засѣвапие то не трѣбва да се зариватъ много на дълбоко и да се засѣватъ много гъсто. Салвей расте на всѣка почва, но особено обича силно наторенитѣ съ добръ разложенъ торъ почви, изложени на слънчевитѣ лъчи. Медътъ полученъ отъ това растение е бѣлъ и съ прѣкрасна меризма. Цвѣти отъ половината на Юний до края на Септемврий. Сѣмената му се събиратъ прѣзъ м. Августъ.

Обр. 8.

22) *Маларешка стжика* (*Tusilago barbara*) (обр. 10). Това растение е много мѣдодосно, цвѣти двѣ-три недели. Обича да расте по полегати мѣстности, особено по бреговетѣ на рѣкитѣ. Обича глинеститѣ почви. Дава много мѣдъ достатъчно цвѣтенъ прашецъ. Сѣе се есень или рано на пролѣтъ

Обр. 10.

23) *Акация* (*Robinia pseudoacacia*) цвѣти въ Май и Юний и дава доста захаръ и когато е, даже, суша.

24) *Ружа* (*Althea narbonensis*; *Althea officinalis*). Цвѣти прѣзъ м-ць Юний до Септемврий и ползова пчелитѣ, даже, и при неблагоприятни условия.

25) *Лилека* (*Amorpha fruticosa*). Прѣзъ врѣме на цвѣтеніето си се покрива постоянно отъ пчелитѣ.

26) *Анасонъ* (*Pimpinella Anisum.*). Цвѣти въ Юлий.

27) *Ангелика* (*archangelica officinalis*). Цвѣти въ м. Юлий и Августъ и прѣзъ време на цвѣтението си бива опсипана съ пчели.

28) *Ветърниче* (*Anemone Silvestris*). Цвѣти рано на пролѣтъ, много е полѣзно за пчеларника непролѣтъ.

29) *Коленчатата салвея* (*Salvia verticillata*). Цвѣти прѣзъ Юлий до Септемврий. Добрѣ издържа горѣщината и сушата. Расте като плѣвель. Медътъ полученъ отъ това растение е много прозраченъ, почти като вода.

30) *Euphrasia odontides*. Цвѣти прѣзъ Августъ и Септемврий, медътъ полученъ отъ него има свѣтло жълтъцвѣтъ. Посѣщава се съ голѣма охота отъ пчелитѣ.

31) *Синчецъ* (*centaurea cyanus*). Цвѣти въ Юний и Юлий, дава доста захаръ.

32) *Борика* (*Columna vulgaris*). Расте въ пѣсекливи-тѣ почви. Цвѣти отъ края на Юний до настѣпване на студовѣтъ. Дава черъ медъ съ меризмата на самото растение.

33) *Вишнята* (*Prunus cerasus*). Цвѣти въ Априлий и Май. Дава медъ съ красивъ жълтъ цвѣтъ.

34) *Anchusa arvensis*. Цвѣти въ Юлий и Августъ. Дава захаръ и цвѣтенъ прашецъ.

35) *Жеравенъ синчецъ* (*Geranium pratense*), ливадно растение, цвѣти отъ Юний до късно на есенъ. Дава много захаръ.

36) *Дрънъ* (*Cornus*). Цвѣти прѣзъ м. Априлий и дава цвѣтенъ прахъ и медъ.

37) *Единъ видъ детелина* (*melilofus officinalis*) цвѣти въ Юний и Септемврий.

38) *Джбъ* (*Guercus pedunculata*). Цвѣти въ края на Май, дава много цвѣтъ и медена роса.

(Слѣдва)

Само отъ градобитнина ли трѣбва да се застрахуватъ земнитѣ произведения?

(Разледава П-въ)

Ето въпроса, който трѣба най живо да интересува, както официалнитѣ крѣгове, тъй — и всѣкого който борави съ земледѣлие, или поне е прѣдаденъ искрено да защитава земледѣлческото производство.

Нѣма производство въ вселената, което да излага производители си до тая висша степенъ на риска, каквото е всѣко земледѣлческо производство стихийнитѣ явления, най нисшитѣ растения, отъ най съвършеннитѣ до съвършенитѣ животни — всички зинватъ да погълнѣтъ това що е турила земледѣлческата ръка въ земята. Каквито грижи и старания да прилага земледѣлеца за прѣмахване врѣдата отъ тѣхъ, винѣги го грози опасността да изгуби значителна частъ отъ очакваемото. Противъ всѣки неприятель на негова трудъ може да взема такива или онакива мѣрки, съ които да запази или прѣдварди грозящата го опасностъ, нѣ никакви — и противъ всевъзможнитѣ стихийни явления, които сж най немилостивия бичъ на неговото производство. Да, при по явяването на каквито и да сж неприятели отъ животното (съ изключение на нѣкои само) и растителното царство сѣ може да се вземе това поне, косто се е турило въ земята. А при появяванието на стихийтѣ? — Едва само убийствена въздишка, която ако не бѣде придружена съ нѣкои испанска падѣжда, погледнешъ че го е завлѣкла и въ вѣчността...

Много похвална е въ това отношение постѣжката на почитаемото министерство на Земледѣлието и Търговията, гдѣто е изработило законъ и правилникъ по застрахуване земледѣлческитѣ произведения отъ градобитнина. Тоя законъ е прокаранъ въ VIII обикновено Народно Събрание прѣзъ 1895 год. Намъ се паднѣ на рѣцѣ тоя законъ

и правилникъ и слѣдъ като го внимателно разгледахме, намислихме да си искажемъ въ нѣколко думи отдавна въодушевяваната ни идея, на което най много ни насърдчи заинтересоваността и отъ страна на респективното министерство, като затова е създадо въпросний законъ и правилникъ.

Обстоятелството, че гаранцията е именно обезпечителното срѣдство при всѣко прѣдприятие е безпрѣкословно и се освобождава отъ понататъшни коментарии. Гаранциитѣ при единъ или други случаи се изразяватъ различно: чрѣзъ прѣдставяне цѣнни книжа, крѣпостни актове, лична отговорностъ, залагане имоти, чрѣзъ исплащане премии — застрахуване и др. При обезпечаване всѣко земледѣлческо производство трѣба да се употребява гарантирането чрѣзъ тѣй нарѣченото *застраховане*; което застрахуване сега — за сега трѣба да се вземе подъ опеката на министерството на Земледѣлието и Търговията. *)

Почитаемото Министерство вижда се е имало прѣдъ видъ сѣщитѣ сѣждения, на основание на които именно си е създадо за задача само по тоя или она начинъ да може да обезпечи всѣко почти земледѣлческо произведение отъ едно само стихийно явление — *градобитнината*.

Съ исказванитѣ мисли и сѣждения въ тѣзи си статии нѣмаме за цѣлъ да критикуваме малката постѣпка на Министерството, непълнотата въ закона му за градобитнината а — да се присѣдинимъ къмъ неговото направление и искажемъ нашето си по нататъшно мнѣние по въпроса; защото намъ не само ни радва положението, че е създаденъ вече законъ за застрахуване земледѣлческитѣ произведения отъ единъ тѣхенъ бичъ — градобитнината, нѣ ни и въодушевява, тѣй като турили се веднѣжъ на здрава почва основния камѣкъ, градението му наоколо е лесно и ни прѣдставлява най здрава гаранция за желанието ни да съградимъ каквото здание искаме. Водими отъ това ний сме твърдо убѣ-

*) А, какво това? Ако ни запитатъ ще отговоримъ. На мислимъ, че нѣма нужда и съ запитване.

дени, че министерството ще стори още една крачка напредъ, като изработи единъ общъ законъ по застрахуванетоъ всички земни произведения, не изключая и тютюна.*) Така пужда е налѣжаща, ти се продиктива отъ интереситѣ на цѣлото земледѣлческо население, затова министерството не трѣба да скъпи време и трудъ за изработване и прокарване още въ тая сесия на народното събрание такъвато законъ.

Спорѣдъ насъ тоя законъ трѣба да обема слѣдующитѣ клонове: „градобитнина,“ „огнь,“ „вода,“ „суша,“ „мразъ,“ и „неприятел.“ Единъ отъ тия отдѣли трѣба да бѣде задължителенъ а другитѣ свободни. Задължителенъ трѣба да бѣде или отдѣла „неприятел“ или — „градобитнина.“

Понеже не сме съгласни съ пѣкои точки отъ закона за градобитнината, които може би не ще бѣдѣтъ измѣнени при съставянѣто общия законъ по застраховката, ако би се проектирало такъвъ, то намираме за добръ да укажемъ на точкитѣ въ които не сме съгласни и попълнимъ съ наше мнѣние и другитѣ клонове за което даваме слѣдний си проектъ.

Проектъ.

ЗАКОНЪ

За застрахуване земнитѣ произведения

Общи распорѣдби.

Чл. 1. Въвежда се взаимно застраховане отъ *градобитнина* „огнь,“ „вода,“ „суша,“ „мразъ“ и „неприятел.“

Чл. 2. Отдѣла градобитнина е задължителенъ, а другитѣ сѣ свободни.

Застрахователното дѣло се завежда отъ специално бюро; при министерството на Земледѣлието и Търговията.

Чл. 3. Застрахованѣто се простира върху всички земни

---

*) Въ закона за застрахуване земнитѣ произведения отъ градобитнина се изключаватъ тютюна. Незнаемъ защо е това изключение.

произведения, и то до гдѣ сж още на корена и стеблото, или въ редове, купчинки на полето,

Застраховка. За житнитѣ произведения застрахуванъето имъ се простира до слѣдъ увършванъето имъ.

Застрахуванъето се ограничава само за повечето отъ десетъ на сто отъ произведението на всички повреденъ имотъ, така щото повреда до 10 % включително остава въ тѣжестъ на притежателя на пострадалото произведение.

Чл. 4. Застрахуванъето се прѣкратива:

- а) за лозята, гюловитѣ и градинитѣ щомъ се обере гроздето, цвѣтъ и плодътъ;
- б) за бобовитѣ растения — слѣдъ обирањето имъ;
- в) за житнитѣ растения — слѣдъ увършаванъето имъ, и
- г) за останалитѣ растения — слѣдъ вдиганъето имъ отъ полето.

Въ всѣки случай застрахуванъето прѣстава въ полунощъ (12 часътъ) на 26 Октомврий всѣка година.

Чл. 5. Загубитѣ се констатираатъ отъ комисия състояща отъ финансова агентъ, общинския кметъ, или помощника му, двама незаинтирисовани земледѣлци, избрани по жребии изъ между вѣщитѣ земледѣлци отъ околнитѣ непострадали, общини и Земледѣлческый Надзирателъ, като прѣдсѣдателъ. Ако поврѣдитѣ сж значителни, въ комисията взиматъ участие Околийскый Началникъ и единъ членъ отъ окръжния съвѣтъ.

Чл. 6. Всѣкога, когато се появи поврѣда на произведенията, потърпѣвшитѣ лица или тѣхнитѣ прѣдставители сж длѣжни най късно въ 5 дни отъ депя на случката да заявятъ на мѣстния кметъ, какви произведения, въ кои мѣстности сж и отъ какво сж станали поврѣдитѣ. Мине ли се тоя срокъ потърпѣвшии губи правото си за обезщетение, освенъ ако удостовѣри, че по причина на болѣстъ или отсѣтствие не е могълъ да направи заявлението си въ опрѣдѣлений срокъ.

Щомъ се направи тѣкова заявление, кметътъ или, въ негово отсѣтствие, помощника му вписва заявлението въ една

особена книга и незабавно заедно съ двама членове отъ общинския съвѣтъ отива на мѣстноститѣ, въ които се намиратъ поврѣденитѣ произведения, за да опрѣдѣли приблизително пространството на тѣзи имоти и размѣра на поврѣдитѣ. Слѣдъ това веднага най късно два дена, слѣдъ констатиранье размѣра на поврѣдитѣ) съобщава (къмета) писмено на главния бирникъ, като изложи какви изобщо поврѣди приблизително сж причинени въ общината му.

Чл. 7. Щомъ получи писменото заявление на кмета, главния бирникъ се распореджа незабавно щото комисията да отиде най късно въ продължение на 10 дена да констатира съ протоколъ причиненитѣ загуби. Ако поврѣдитѣ сж отъ естество да се поправятъ съ течение на врѣмето, то, провѣрката имъ трѣба да стане тогазъ, когато загубитѣ ще могатъ точно да се опрѣдѣлжтъ.

Чл. 8. За всѣко невѣрно съобщение, ако се констатира, че не е нанесена врѣда въ показаната мѣстность, заявителъ плаща всички разноси по отиваннето на комисията, а кмета подлежи на глоба отъ 20 до 100 лева.

Чл. 9. До като не се констатира въ загубитѣ отъ комисията не е позволено да се вдигатъ пострадалитѣ произведения; тѣ трѣба да се запазжтъ въ намѣреното имъ положение.

Чл. 10. При опрѣдѣлянье загубитѣ се гледа какъвъ би билъ сбора, ако нѣмаше поврѣдата, и каква частъ отъ очаквания плодъ е унищоженъ, безъ да се гледа на сламата.

Загубата се уцѣпява споредъ текущитѣ мѣстни пазарни цѣни.

Чл. 11. Рѣшението на комисията трѣба да се съобщава писмено на потърпѣвший или негова прѣдставителъ, не по късно отъ единъ день слѣдъ констатираньето загубитѣ, което трѣба да се спомяне въ протокола.

Ако нѣкой потърпѣвшъ е недоволенъ отъ оцѣнката на поврѣдитѣ, той може да обжалва прѣдъ Мировий Сѣдния рѣшението на комисията въ 5 дневенъ срокъ отъ денътъ на съ-

общаванъето; същото право и въ сѣции срокъ има и финансовъ агентъ.

Рекламациитѣ противъ оцѣнката на комисията, се испращатъ направо отъ прѣдсѣдателя на комисията до Мировий Сѣдия за разглеждане.

Такива дѣла *прѣрещатъ другитѣ* и мировий сѣдия е длъженъ да рѣши всички подобни дѣла въ растояние на единъ мѣсець отъ постѣпванъето имъ.

Рѣшеніята на Мировитѣ Сѣдии по подобни дѣла сѣ окончателни и неподлежатъ, нито по въззивенъ, нито по касационенъ редъ.

Ако нѣкоя рекламация се признае за неоснователна, припадащитѣ се на нея разносики оставатъ за смѣтка на тѣжители, а ако се уважи, припадащитѣ си разносики ще се исплащатъ отъ фонда за взаимно застрахуванъе.

Чл. 12. Обезщетението за загубитѣ се плаща найкъсно единъ мѣсець слѣдъ свършване вегетационния сезонъ, слѣдъ като се спадне 10⁰/₀ отъ загубитѣ, които оставатъ за смѣтка на потърпѣвшия.

Чл. 13. Исплащанъето на причиненитѣ загуби става отъ фонда, който се образува чрѣзъ ежегодна врѣхнина опрѣдѣляна за всѣки отдѣлъ частно.

Горитѣ, пасищата, пустующитѣ мѣста се освобождаватъ отъ задължителното взаимно-застрахуванъе и не плащатъ нищо за запасния фондъ ако притѣжателитѣ имъ не желаятъ да ги застрахуватъ, — иначе се подвъргватъ точно споредъ распорѣдбитѣ на настоящий законъ.

Чл. 14. Всички земни произведения, които и да сѣ, подлежатъ на распорѣдбитѣ въ настоящий законъ.

Чл. 15. Ако слѣдъ исплащанъето на длъжимитѣ обезщетения остане излишъкъ отъ събраната врѣхнина той се употребява за образуванъе запасенъ фондъ, които ще служи за потѣлванъе сумата вслучай, че опрѣдѣлената врѣхнина не е достатъчна да покрие всички обезщетения.

Чл. 16. Отрѣденото обезщетение трѣбва безъ друго да се исплаща въ опредѣления му размѣръ.

Чл. 17. Врѣхнината за право застрахуване се събира отъ държавнитѣ бирници съгласно съ закона за бирницитѣ.

Чл. 18. Всички книжа и прѣписки относящи се до застрахователното дѣло се освобождаватъ отъ каквито и да било държавни даждия, мита и берии.

Чл. 19. Правителството се задължава да внася ежегодно една сума отъ 500,000 лева за подпомагане фонда на взаимното застрахуване.

Чл. 20 За застрахуване и по всичкитѣ клопове се плаща по 20% върху поземлений данѣкъ на застрахователя; а за всичко отдѣлно застрахуване плаща по 5% върху поземлений си данѣкъ.

Клонъ „Градобитнина“

Чл. 21. Застрахованьето отъ градобитнина е задължително и се плаща 5% върху поземелний налогъ.

Забѣлъжка. Отъ задължителното застрахуване се освобождаватъ само: горитѣ, насищата и пуститѣ земи.

Колонъ „Неприятели.“

Чл. 22. Къмъ тоя клонъ се застрахуватъ всичкитѣ земни произведения отъ поврѣдитѣ, нанисани имъ отъ: *zabrus gibbus* (сеидбенъ разривачъ) *Peronospora Witicola* (балсара) Попово прасе (*Gryllotalpa vulgaris*) скакалци, Майски бръмбаръ,

Чл. 23. Застрахованьето при този клонъ е свободно.

Който си застрахува земнитѣ произведения по клона „неприятели“ плаща 5% върху поземелний си налогъ.

Чл. 24. Понеже нанисанитѣ повреди отъ „неприятели“ могатъ да се ограничаватъ или прѣдвардватъ произведенията, то обезщетението се опредѣля чакъ слѣдъ взетата и послѣдния мѣрка за ограничаване врѣдата.

Чл. 25. При появяването какъвто и да е неприятел по земнитѣ произведения всѣкий е длъженъ да съобщава на надлѣжний кметъ; който пъкъ — на надлѣжний надзирателъ.

Земледѣлческия надзирателъ немедленно се отправя за пострадавшата мѣстность; констатира неприятеля и распорежда за неговото прѣмахване.

Чл. 26. Загубитѣ по клонъ „неприятели“ се опредѣлятъ слѣдъ резултата отъ взетата послѣдни мѣрка за прѣмахване неприятеля на нападнатото земно произведение.

Разноскитѣ по прѣмахването ставатъ за смѣтка на фонда по застрахователното дѣло.

Клонъ „Вода.“

Чл. 27. По тоя клонъ се застрахуватъ всички земни произведения неисключая и ония поменати въ чл. 13. Застраховането е свободно.

Чл. 28. Подъ застрахуването отъ „вода“ се обещетяватъ всички поврѣди нанесени на земнитѣ произведения отъ: порои, наводнение, дъждове, избликуване вода — въобще загуби панисени отъ вода.

Чл. 29. При клона „вода“ се точно съблюдаютъ чл. чл. 25 и 26.

Клонъ „зима“

Чл. 30. За всички врѣди се обещагяватъ пострадавшиитѣ отъ студъ, които сж си застрахували земнитѣ произведения.

Чл. 31. При тоя клонъ се прилагатъ распоредбитѣ прѣдвидени въ чл. чл. 25 и 26.

Клонъ „суша“

Чл. 32. Тамъ гдѣто реколтата е неудовлетворителна вслѣдствие продължителна суша или недостатъчна влага, притѣжателя имъ се обезщетява, ако той е застрахувалъ тия си произведения.

Чл. 33. При опредѣляне срѣдната реколта се взема най малко отъ 5 мѣста отъ имота на всѣки притѣжателъ;

същото се прави и отъ мѣстности не пострадали отъ суша, само, че не отъ имота на всѣки притѣжателъ а отъ петъ разни мѣстности и срѣдното отъ взетото на постралилъ посѣви се сравнява съ срѣдното получено отъ не пострадалилъ — разликата ще бѣде добавъчното възнаграждение на пострадалитѣ, минусъ 10%, съгласно чл. 3 отъ тоя законъ.

с. Д. К. Б-ско.

(С. тѣди)

Извлѣчение отъ протоколитѣ на Руссенската Търговско-Индустриална Камара, държани прѣзъ V-та ѝ редовна пролѣтна сессия отъ 14-й до 20 Май 1897 година.

Засѣдание I-во

Пристѣпи се къмъ разглеждане дневния редъ.

Разгледа се прѣдложението отъ г. Сиракова членъ на Камарата, съ което моли събранието да прѣпорѣча на Правителството-устройванието на една държавна парична лотария, съ която ще се запазели въ страната изнисанитѣ до сега годишно нѣколко стотинъ хиляди лева отъ населението за участие въ чуждитѣ лотарии — отъ една страна, а отъ друга — ще можало да се привлѣкхтъ и чужди капитали. —

Това прѣдложение въпрѣки дългитѣ разисквания по него се остави безъ послѣдствие като не наврѣменно. —

Разгледа се слѣдъ това писмото отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието № 3071 отъ 1-й Ноемврий м. год. съ което моли Камарата да даде мнѣнието си, като какви мѣрки да се взематъ за ограничение забѣлѣзанитѣ вземания своеобразни такси отъ коммисонеритѣ и експедиторитѣ при износа и вноса на стокитѣ.

По тоя въпросъ се исказахъ всичкитѣ членове и се прие да се възложи грижата на бюрото да донесе въ Министерството, че никакви задължения не трѣба да се правятъ на коммисонеритѣ и експедиторитѣ, понеже професията имъ е единъ видъ търговия, която (търговията) е свободна въ страната.

Засѣдание III-то

16-й Май 1897 год. 10 часа прѣдъ обѣдъ.

Присѣдствувахъ 12, а отсѣдствувахъ 20 души.

На дневенъ редъ бѣ разглеждане заявлението на г. Ст. П. Станевъ, фабрикантъ плѣтачъ въ Руссе, съ което моли Камарата да ходатайствува прѣдъ правителството за освобождаване отъ мито вълненитѣ и намучни прѣжди 1, 2, 3 и 4 ката отъ № 30 на горѣ нуждни за фабриката му.

Даде се също за изучаване отъ комисия:

1) Списъка испратенъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието при писмо отъ 12 того подъ № 1443, по което камарата да се произнесе, кои отъ изброенитѣ въ него материали, нуждни за възраждающата, се въ страната ни индустрия, трѣба да се освобождаватъ отъ мито при вноса имъ въ страната и

2) Прѣдложението, испратено съ същото писмо отъ Министерството, съ което моли Камарата да даде своето мнѣние, като какви мѣрки да се взематъ за ограничание на примѣсването износимитѣ въ странство храни съ рѣжъ и други чужди примѣси.

Засѣдание I-во

19 Май 1897 година 10 часа прѣдъ обѣдъ.

Присѣдствувахъ 15, а отсѣдствувахъ 17 души.

Докладва се прѣдложението отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието за освобождаване отъ мито сурови материали, нуждни за възраждающата се въ страната ни индустрия.

При изучаванieto на това прѣдложение, комисията е гоканила вѣщи лица по разнитѣ артикули показани въ списъка, които да ѝ освѣтляватъ.

За слѣдующитѣ артикули камарата е взела рѣшение да се не пропускатъ безъ мито:

Обикновена вълна. Турска, Румънска и Русска, да се не пропускатъ безъ мито, понеже ако се пропускатъ, ще спадне цѣната на нашитѣ вълни, които въ нищо не отстъпватъ прѣдъ тѣзи послѣднитѣ и които удовлетворяватъ нуждитѣ ни.

Памукъ и Конопъ: Да се пропускатъ само памука безъ мито, но не и конспа, понеже съ това ще се убие желанието и на тѣх малкото производители въ насъ, които сѣ почнали да го произваждатъ.

Масла. Да се не пропускатъ безъ мито дървеното масло, което служи за произвѣждане на сапунъ и свѣци, защото съ това ще

се повдигне цѣната на мѣстната ни лой, отъ която ще сж прину-
дени фабрикантитѣ ни на сапунъ да го произвеждатъ, а заедно съ
туй, ще се подобри сапунената ни индустрия.

Синило и Кърмжъ. По тѣзи артикули стана доста дълго ра-
зискване. Прие се да се освобождаватъ отъ мито и то освѣнъ на
фабрикитѣ за шаеци, но и на малкитѣ гайтанджийски работилници,
които не отговарятъ на условията прѣдвидени въ закона за на-
сърдчение мѣстната индустрия, а пъкъ произвеждатъ гайтани въ
много голѣмо количество.

Сурови волски, кравешки, биволски и телешки кожи. И по
тоя отдѣлъ се разисква доста на дълго. Прие се: да се пропускатъ
безъ мито всички волски, кравешки и телешки кожи съ исключе-
ние на биволскитѣ, които удовлетворяватъ нуждитѣ ни.

Възелникъ. Прие се да се не пропуска безъ мито, понеже е
почналъ да се произвежда въ насъ, именно отъ фабриката на Сте-
фановъ Томовъ въ Руссе.

Лойта, която слѣжи за приготовление на сапунъ и свѣщи,
да се не пропуска безъ мито, понеже ще спадне цѣната на мѣст-
ната ни лой и второ, че съ непропусканието на странната има се
за цѣль да се обработва мѣстната — която е има въ достатъчно
количество.

Камѣни вѣлища. По тоя въпросъ камарата доста на дълго
се е занимавала и е дошла до заключение да се пропускатъ безъ мито
по съображение, че нашитѣ вѣглища не сж още достатъчни и че
по вѣмание желѣзнѣжтѣ съобщения, транспорта ще коствува на
фабрикантитѣ много по скъпо, отъ колкото митото, ако се забрани
вписанието имъ.

Гераново масло (терше). Да се не пропуска безъ мито.

Смола за варели. Да се не пропуска безъ мито, понеже се
произвежда въ достатъчно количество отъ фабриката на Стефановъ
Томовъ въ Руссе.

Освѣнъ тия артикули, камарата взе рѣшение да моли Ми-
нистерството, да се пропуска безъ мито „портландския цементъ“,
който не е прѣдвиденъ въ списъка и който не се произвежда въ насъ,

Всичкитѣ останали артикули изброени въ списъка, камарата
рѣши да се пропускатъ безъ мито, понеже не се произвеждатъ или
фабрикуватъ въ страната.

За да не могатъ пъкъ фабрикантитѣ да злоупотрѣбаватъ съ
това имъ дадено право, като напиримѣръ да доставляватъ повече
отъ колкото имъ трѣба отъ извѣстенъ артикулъ за фабриката си

и излнпѣка да продаватъ, камарата рѣши да прѣпорѣча на правителството да лишава отъ право, всѣкий фабрикантинъ или индустриалецъ да вниса безъ нито разрѣшенитѣ му материали, въ случай че се докаже, че той не ли употребява за прѣдзначената имъ цѣль.

По поводъ на това прѣдложение отъ Министерството, камарата взе и слѣдующитѣ рѣшения: 1) да се помоли правителството да измѣни срокътъ за издаване свидѣтелства на индустриалцитѣ за ползуванието имъ отъ закона за насърчение мѣстната индустрия, който почва отъ 1-й Януарий на годината и 2) издаването свидѣтелства на индустриалцитѣ да става колкото се може по скоро и да се опростотвори формалността за издаването имъ, тъй като много фабриканти сж се оплаквали, че свидѣтелствата имъ се издавали едвамъ слѣдъ нѣколко мѣсеци отъ опрѣдѣлений срокъ.

Понеже врѣмето не позволяваше по нататашното разглеждане на въпроситѣ стоящи на днѣвнѣ редъ, рѣши се: да се продължи засѣданието отъ 3 часа слѣдъ обѣдъ.

Въ 3 часа слѣдъ обѣдъ продължи се засѣданието. Докладва се испратеното отъ Министерството на Търговията и Замледѣлието прѣдложение, съ което моли Камарата да укаже на мѣрки за ограничение на примѣсването износимитѣ въ странство храни съ ражъ и др. чужди примѣси.

По тоя въпросъ се разисква много на дълго. Изказахъ се нѣколко мнѣния, мѣжду които се приехъ да се прѣпорѣчатъ на правителството слѣдующитѣ:

1) Да се задължатъ земледѣлцитѣ прѣди да засѣватъ храни-тѣ, да прѣчистватъ сѣмената си прѣзъ частни или общински триори и тия общини, които нѣматъ триори, да се задължатъ да си набавятъ такива;

2) Да се допускатъ само такива храни въ района на Руссенската Търговско Индустриална Камара за експортъ, които съдържатъ максимумъ 8% чужди вѣщества и

3) Да се възложи на Митническитѣ Управления при експортитѣ пунктове въ района, да контролиратъ всѣкий товаръ назначенъ за експортъ и щомъ се укаже че натоварната стока съдържа повече чужди вещества отъ опрѣдѣлений процентъ, да не се допуска по рано за експортъ, до гдѣто търговецътъ експортеоръ не я прѣчисти и направи да отговаря на изискуемитѣ се условия.

Засѣданието се закри въ 7 часа вечерта.

Засѣданіе VI.

20 Май 1897 год. 10 часа прѣдъ обѣдъ

Разгледа се прѣдложението на г. Динолова членъ на Камарата, съ което моли да се ходатайствува за допълване закона за акциза и октроата въ смисълъ щото: „спиртнитѣ пития, които се облагатъ съ горнитѣ даждия при износа вънъ отъ България да се освобождаватъ отъ акцизъ и октроа, за да се улѣсви износа на нѣкои артикули, които би намѣрили тържища въ близослѣднитѣ намъ страни.

По това прѣдложение имаше доста сериозни разисквания. Взяма се слѣдующето рѣшение: Да се моли правителството да разрѣши освобождаването отъ акцизъ и октроа само прѣдназна-чений за експортъ спиртъ и бира, но не и други спиртни пития.

Подиръ това разгледа се второ прѣдложение на г. Динолова, съ което иска да се прѣпорѣча на правителството, когато дава привилегии на нѣкои фабрични заведения и когато такива заве-дения отъ еднаква индустрия при сѣщи условия съществуватъ въ страната, да не се дава привилегия само на едно заведение, а да се дава общо и равно на всичкитѣ фабрики.

И за това прѣдложение се рѣши, да се моли Министерството да уважи това искание.

Прочете се писмото отъ Централното Управление на Земледѣлческитѣ Касси съ което моли Камарата да се занимае съ въ-проса и да се произнесе относително начинътъ, по който тя намира за добръ да става избиранieto на членове за скътовитѣ и оцѣ-нителни комисии при Земледѣлческитѣ Касси, понеже нѣкои отъ до сега избранитѣ такива, съ бивали професионални лихвари, съ което сѣ правили давление на кассовитѣ клиенти въ своя лична полза, други партизани, та благоприятсгвували въ ущърбъ на Кас-ситѣ, трети сѣ пъкъ нѣмали никакво понятие отъ кредитъ и пр.

Това прѣдложение се нимѣри за доста важно и за изуча-нието му би трѣбало по дълго врѣме, вслѣдствие на което Кама-рата рѣши: Бюрото да вземе грижата и го напечати, слѣдъ което да бѣде распратено на всичкитѣ членове за изучаване и въ иду-щата есенна сесия на Камарата да бѣде разгледано.

Прочете се подиръ това телеграммата отъ г. Министра на Финанситѣ, съ която поканва Камарата да състави постановление, ако е съгласна, за да се обсъдятъ отъ особенна комиссия въ София, взетитѣ отъ Камаритѣ противоречиви рѣшения по нѣкои

въпроси като: Законопроекта за изобрѣтенията, Селскитѣ дюкени и пр.

Взе се рѣшение, да се не даватъ тия важни въпроси за разрѣшение отъ комиссия, а да се испратятъ вторий пжтъ на Камаритѣ и то въ идущитѣ имъ сесии за по обстоятелствено изучаванне и разрѣшенне.

Министерство на Търговията и Земледѣлието,

С В Ъ Д Е Н И Я

За конкурситѣ по Земледѣлието и скотовѣдството прѣзъ 1897 година, извлечени изъ съобщенията на Г. Г. Прѣдсѣдателитѣ на Распорѣдителнитѣ Комисии.

VIII. Конкурса въ с. Т. Смиль (Руссенско).

(Откритъ на 20 Май и закритъ на 22 сжщия т. година)

Конкурса е билъ откритъ на 20 того сутренята отъ Руссенскій Окр. Управителъ г. Каназирски. Жюриѣ намѣрили, че имало подадени 302 декларации за участвуване въ конкурса, отъ които въ сжщия день се явили само 89 изложители съ жребци, кобили и кончета, отъ които сж наградили само 34 души изложители. На 21 Май се явили 21 изложители съ рогатъ добитѣкъ, отъ които се наградили само 11 души; въ сжщия день се наградили 19 изложители за овци, 1 — за свини и 2 — за домашни птици. На 22-ий сжщия се наградили 1 изложителъ на картофи, явили се още 7 изложители съ ячмикъ за пиво, 9 — съ люцерна и 5 — съ рапица, които почти всички получили награди, освѣнъ това се явили 8 изложители съ пчели и 5 — съ земледѣлчески оръдия и машини, които биле тоже наградени. Изложениѣ кончета и земледѣлчески произведения отъ Руссенското Земледѣлческо Училище биле обявени Hors Concours. Прѣдсѣдателя на распорѣдителната комиссия казва: „при всичко че отъ една седмица вали непрѣстанно дѣждъ, който бѣше пороенъ прѣзъ врѣме на конкурса, вслѣдствие на което пѣтищата изъ окръга бѣхъ почти непроходими, на

конкурса се явихъ пъкъ достатъчно число изложители, сравнително минжлата година. Руссенската Постоянна Комиссия купи за сметка на общинитѣ четири доброкачественни жребци за подобрене конската раса:“

IX Конкурсъ въ гр. Добричъ.

(Откритъ на 25 Май, а закритъ на 27 сѣщия т. година).

Конкурса е билъ откритъ на 25 Май т. г. въ 9 часа сутринята, въ присѣдствието на много граждани и селяни, отъ Прѣдсѣдателя на Варненската Окр. Постоянна Комиссия г. Едрецовъ. При откриванieto на конкурса Варненскій Окр. Ветеринаренъ Лѣкаръ г. Бичевъ държалъ подабающа за случая рѣчь. Въ този день се явили 151 изложители, отъ които 64-съ жребци, 20-съ кобили и 60-съ кобилки и жребета; отъ тѣхъ се наградили 7 изложители за кобили, 11-за жребци и 30-за копчета. При откриванieto на конкурса присѣдствували г. г. Русскій и Австрийскій Дипломатически Агенти въ Варна. На 26 Май участвували 37 изложители съ рогатъ добитѣкъ, 56-съ дребенъ рогатъ добитѣкъ и свини и 2-съ домашни птици; отъ тѣхъ били наградени 11 изложители съ едръ рогатъ добитѣкъ, 7-съ овци, 8-съ ѣвини и 2-съ домашни птици; изложенитѣ отъ Евксиноградскій Дворецъ на Н. Ц. В. Князя животни: бикъ, биче и крава били обявени *Hors concours*. На 27 сѣщия се явили 7 изложители съ пчели, медъ и восѣкъ, 4-съ земледѣлчески орѣдия и машини и 5 прѣдставители на инностранны фирми съ машини жѣтварки, жѣтварки-вѣрзачки и плугове; били наградени 7 изложители на пчели и 4-на земледѣлчески орѣдия и машини, а на прѣдставителитѣ на чуждестраннитѣ фирми за земледѣлчески орѣдия и машини били присѣдени похвални отзивы; въ този день пздиръ обѣдъ валѣло пороенъ дѣждъ, та надпрѣпусканieto и раздаването на наградитѣ се отложило за 28 Май, въ който день надпрѣпусканieto се произвело на единъ елипсовиденъ хиподромъ съ 3200 метра обиколка; на надпрѣпусканieto участвували 18 конкуренти, които били раздѣлени на 3 групи; отъ първата група най-голѣмата скоростъ на 9 кил. и 600 м. била 10 минути и 45 секунди; отъ втората група на 6 кил. и 400 м.—6 минути и 50 секунди; а отъ третата група на 3 кил. и 200 м.—3 минути и 15 секунди; били присѣдени за първа група първа награда 50 л. за втора група—20 лева и за третя група—15 лева. По причина на дѣждоветѣ на тѣзигодишния конкурсъ имало сравнително малко

изложители, пъ пакъ били повече отъ минжлата година. Участвуващите изложители били изключително дръбни земледѣлци. Слѣдъ това распорѣдителната коммисия прѣглѣдала прѣдварително съставенитѣ протоколи за участие въ конкурса съ специалнитѣ култури: люцерна и рапица, спорѣдъ засѣтото съ тѣхъ пространство; конкурирали 19 земледѣлци съ люцерна и 2—съ рапица, на които се дали 8 награди за люцерна и 2—за рапица. Първата награда отъ 200 лева за люцерна се дала на едно дружество отъ 16 души земледѣлци, които съдружески посѣили 20 декара мѣсто съ люцерна.

Министерство на Търговията и Земледѣлието.

Б Ю Л Е Т И Н Ъ

№ 22.

За врьмето, състоянието на посѣвитѣ и течението на полските работи въ Княжеството отъ 26-й Май до 1-й Юний м. години.

Спорѣдъ телеграфическитѣ свѣденія на г. г. Окржжнитѣ Управители.

Врьмето прѣзъ истеклата седмица е било неностоянно, повечето дъждовно и само прѣзъ врьмето на 2—3. дена въ краятъ на седмицата е имало по нѣкъдѣ топли и ясни дни. Дъждоветѣ сж били поройни, вслѣдствие на което водитѣ, слѣдъ едно малко оттѣгляване, на ново сж придошли и сж причинили поврѣди на много посѣви, ниви, ливади, градини и засѣлени мѣста.

Положението на посѣвитѣ е било слѣдующето.

1. *Бургаский окржж.* Отъ наводненията и кипшата загубитѣ отъ реколтата се прѣсметатъ приблизително, както слѣдва: Въ *Айтоско* за пшеницата, ржжъта, ячмика и лозята 30%, ливадитѣ 50%, за царевичата не може да се опрѣдѣли, защото мнѣзина не сж можели да посѣятъ, а тая която е посѣяна, е съвършено поврѣдена. Въ *Англианско*, въ общинитѣ: Анхюлска, Баненска, Ерекческая и частъ отъ Ахлийска и Месемярийска всички видове посѣви, ливади и лозя никакъ не сж поврѣдени и обѣщаватъ по-добра реколтата отъ минжлата година, и въ общинитѣ: Батаджикска, Бараклийска, Инджи-кьойска и Даутлийска, пшеницата поврѣдена 15—20%, ячмика и ржжъта 15, ливадитѣ 10, а царевичата и лозята незначителна. Въ *Карнобатско* ливадитѣ сж поврѣдени съвършено, царевичата 80%, пшеницата 25%, ячмика 20%, лозята и ржжъта 10%; надѣждата за поправлението е съвсѣмъ слаба и то ако дъждоветѣ съвсѣмъ прѣстанатъ; въ такъвъ случай, съ изключение на ливадитѣ и царевичата въ Карнобатско Айтоско, загубитѣ могатъ да се намалятъ отъ 5 до 10%. За Бургаската околия свѣденія още це сж събрана.

2. *Варненский окръжъ.* На много мѣста има нови загуби отъ порои и наводнения. Прѣди отгѣгляването на водитѣ загубитѣ не могатъ да се опредѣлятъ.

3. *Вранчански окръжъ.* Многѣ отъ посѣвитѣ завлѣчени отъ наводнение, останалитѣ сѣидби и ливади сѣ добри. Полскитѣ работи слѣзатъ. Градъ е падналъ въ околността на Рахово, едъръ около 10—15 грамма едно зърно и е поврѣдилъ лозята.

4. *Видинский окръжъ.* Посѣвитѣ въ Видинската околия били добри, съ исключение на наводненитѣ. Въ Бѣлоградчикската околия не вирѣятъ добръ, а въ Кулската околия били добри.

5. *Кюстендилский окръжъ.* Опасността за поврѣдени посѣвитѣ, лозята и ливадитѣ става голѣма, ако не се поправи врѣмето. Загубитѣ отъ наводненение и кишата сѣ слѣдующитѣ: за *пшеницата* въ Кюстендилската околия 27⁰/₀, въ Дунинската и въ Радомирската 25⁰/₀, за *ржжъта* въ Кюстендилска околия 25⁰/₀, въ Дубинската 18⁰/₀, въ Радомирската 40⁰/₀, въ Босилеградската 30⁰/₀; за *ячмъка* въ Кюстендилската околия 22⁰/₀, въ Дунинската 15⁰/₀, въ Радомирската 20⁰/₀, въ Босилеградската 25⁰/₀; за *овеситѣ* въ Кюстендилската и Дубинската околия по 18⁰/₀, въ Радомирската 25⁰/₀, въ Босилеградската 20⁰/₀; за *царевичката* въ Кюстендилската околия 44⁰/₀, Дубинската 25⁰/₀, Радомирската 40⁰/₀, въ Босилеградската околия много кукурузи не сѣ поникнали, нѣ отъ поникналитѣ има загуби 3⁰/₀; за *ливадитѣ* въ Кюстендилската околия 48⁰/₀, въ Дубинската 30⁰/₀, въ Радомирската 50⁰/₀ и въ Босилеградската 20⁰/₀; за *лозята* въ Кюстендилската околия 14⁰/₀, въ Дубинската 8⁰/₀ и въ Радомирската 20⁰/₀ овошцята сѣ слаби. Ако врѣмето се поправи, има надѣжда загубитѣ да се намалятъ за царевичката и ливадитѣ по на половина. Малко намаление може да се очаква и за другитѣ.

Въ *Ломский окръжъ.* Въ *Ломската околия* посѣвитѣ били въ добро положение. Въ *Берковската околия* отъ станалитѣ по-рано наводнения и отъ кишата загубитѣ сѣ слѣдующитѣ: за *пшеницата*, *ржжъта* и *ячмъка* 30⁰/₀, *царевичката* и *ливадитѣ* 20⁰/₀, а на лозята поврѣди нѣма. Въобще реколката е пострадала съ 25⁰/₀. За поправление нѣма надѣжда, понеже е показана гая загуба, която произтича отъ завлѣчане и полѣгане.

Полскитѣ работи и засѣването на царевичката продължава. Около 1000 декари отъ Фердинанденитѣ лози сѣ убити отъ градъ.

Въ *Фердинандската околия* есеннитѣ и пролѣтни посѣви сѣ нѣкъдѣ добръ, а нѣкъдѣ срѣдни. Населението посѣва кукурузъ и прѣборава онѣни мѣста които по-рано сѣ посѣти съ такъвъ и е билъ поврѣденъ; *пшеницата*, *ржжъта* *ячмъка*, *градинитѣ* и *лозята* сѣ изобщо поврѣдени 25⁰/₀, но се имало надѣжда да се поправятъ що-годѣ.

7. Въ *Ловчанский окръжъ* отъ наводненение сѣ завлѣчени много посѣви, а останалитѣ слабо вирѣятъ, ако врѣмето продължава да бѣде така дъждовно, населението се опасява, че нѣма да прибере никакъвъ доходъ нонѣ отъ останалитѣ незавлѣчени посѣви и ливади.

8. Въ *Пльвенский окръжъ.* Отъ дрѣвнитѣ храни голѣма частъ е поврѣдена и неможаха да завържатъ зърна, защото полѣгналъ, а ония, които се напиратъ по течението на р. р. Витъ, Искръ, Панига, както и бостанитѣ съ зеленчуцитѣ сѣ почти изгубени и завлѣчени. Кукурузъ не може да се посѣе въ голѣмъ размѣръ, а посѣяний отива много добръ.

9. *Въ Пловдивский окръжъ.* Полето е непроходимо и невъзможно е да се констатира загубитѣ, които били въ голѣмъ размѣръ, ячменитѣ, пшеницата и ржжѣтъ на много мѣста полѣгнали и ако не прѣстанжтъ дъждоветѣ, има се страхъ отъ голѣми загуби. Гюловата беридба е на свършване и е по малка отъ минѣлата година съ 500⁰/₀. Лозята сж добри.

10. *Въ Разградский окръжъ.* Нанесенитѣ поврѣди върху зимнитѣ посѣви отъ досегашиитѣ дъждове сж прѣсметнати приблизително и възлизатъ: въ Разградско 250⁰/₀, въ Поповско 700⁰/₀ и въ Кемангарско така сжщо 700⁰/₀, съ псключение на селото Хръскво, гдѣто поврѣдитѣ сж по-голѣми. Другитѣ посѣви сж поврѣдени незначително и ако прѣстанжтъ дъждоветѣ, има се надѣжда да се поправятъ съ малки гагуби.

11. *Въ Руссенский окръжъ.* Посѣвитѣ сж много полѣгнали, а лозята и овощията сж добрѣ.

12. *Въ Севлиево окръжъ.* Имало голѣми наводнения; посѣвитѣ край рѣкитѣ и долучата завлѣчени; посѣвитѣ изобщо изглѣдватъ на разваление.

13. *Въ Силистренский окръжъ.* Есеннитѣ и пролѣтни посѣви сж били много добри, само по нискитѣ мѣста нѣкои сж поврѣдени-затрунжани отъ прѣсть и отвлѣчени.

14. *Въ Свищовский окръжъ.* Пезалѣянитѣ отъ наводнението посѣви сж добри.

15. *Въ Сливенский окръжъ.* Нанесенитѣ поврѣди отъ наводненията и климата сж: въ *Сливенската околия* за пшеницата 250⁰/₀, за ржжѣта 100⁰/₀, за ячмика и овѣстъ 300⁰/₀, за царевичата 600⁰/₀, за ливадитѣ 900⁰/₀; въ *Котленската околия* за пшеницата 400⁰/₀, за ржжѣта 450⁰/₀, за ячмика 500⁰/₀, за овѣстъ 400⁰/₀, за царевичата 900⁰/₀, и въ повечето села посѣвитѣ поврѣдени съвършено. За ливадитѣ 300⁰/₀, въ *Къзжъ-Алачката околия* за пшеницата 500⁰/₀, за ржжѣта 200⁰/₀, за ячмика 500⁰/₀, за овѣстъ 100⁰/₀, за царевичата 500⁰/₀ и за ливадитѣ 500⁰/₀; въ *Каваклийската околия* за пшеницата 500⁰/₀, за зимницата 300⁰/₀ за ячмика 500⁰/₀, за овѣстъ 300⁰/₀, за царевичата 400⁰/₀, за ржжѣта 300⁰/₀, за ливадитѣ и градинитѣ 900⁰/₀. На 15-й и 20-й Май е падналъ градъ въ Каваклийскитѣ лозя и в убиитъ около 4000 декара посѣви; въ с. Калямъ сж убити 190 декара посѣви, а за убититѣ произведени въ с. Козлуджа не се знае размѣрътъ.

16. *Въ Т. Пазарджикский окръжъ.* Вслѣдствие при дохожданието на р. Въча (Кричимъ), която е влачила около 30000 дървени трунове, нанесли сж значителни поврѣди на посѣвитѣ и ливадитѣ, има много посѣва полѣгнали. Въ панагюрско има вече пожнати пролѣтни храни. Ихтимиско зимнитѣ посѣви изглѣдватъ добрѣ, нѣ пролѣтнитѣ пожьтели. Градъ силенъ е падналъ въ село Мухово. Гюловетѣ се берятъ рѣдовно.

17. *Въ Трънски окръжъ.* Отъ постояннитѣ дъждове сѣдбнитѣ много сж ослабнали и не се знае да ли ще се поправятъ, защото повечето отъ тѣхъ сж искласени и полѣгнали; земледѣлицѣтъ се страхуватъ да не би да узрѣятъ безъ хлѣбъ.

18. *Въ Търновский окръжъ.* Посѣвитѣ, лозята, овощията, — градинитѣ и ливадитѣ, гдѣто не сж поврѣдени отъ наводнението и градушка, не обѣщаватъ плодородие; отъ постояннитѣ дъждове пожьтели и налѣгали, а кукуруза не може да се прѣкопае.

19. *Въ Хасковский окръжъ.* Отъ придохожданието на рѣкитѣ има много посѣви залѣти и завлѣчени. Вслѣдствие на силния пороенъ дъждъ, който е падналъ на 31 Май, Хасковската рѣка е придошла повече отъ всѣки други път и

е завлѣкла исичкитѣ зеленчукови градини и посѣви, находящи се около коритото и. Загубитѣ отъ наводнението на посѣвитѣ още не сж констатиранн, защото на много мѣста водитѣ още не сж спаднали. Въ нѣкои мѣста има ячмици узрѣли, нъ отъ постояннитѣ дъждове, не могатъ да се пожънѣтъ; по сѣщата причина и кукурузитѣ не сж досѣлн.

20. Въ *Шуменскій окръгъ*. Отъ минжлитѣ дъждове, въ *Шуменската околия* има упутошени съвършено 200 декара ливади и 30 декара посѣти съ зимница. Въ *Ново Пазарската околия* сж упутошени съвършено 350 декара ливади. Въ *Османъ-Пазарската околия* има полѣгнжли на земята: пшеница 2097 декара, ячмнкъ 2427 декара, ржжъ 640 декара, царевница 545 декара, фий 252 декара, овесъ 6 декара, леща 2 декара, бостанъ 100 декара, разни посѣви 400 декара, съвършено упутошени: пшеница 59 декара, ячмнка 123 декара, ржжъ 2 декара, царевница 50 декара, фий 88 декарь, просо 1 декара и леща 1 декарь. Заринжти съ прѣстъ упутошени съвършено: пшеница 17 декара, ячмнкъ 42 декара и ливади 22 декара. Завлѣчени съвършено: пшеница 339 декара, ячмнкъ 113 декара, ржжъ 113 декара, царевница 93 декара, фий 1 декарь, овесъ 31 дех., ливади 1609 декара, лозя 5 декара и просо 2 декара. Въ *Приславската околия* залѣто съ загуба 1000⁰ 890 декара посѣви, 916 декара ливади; заринжти съ сѣщата загуба 618 декара сѣдобн, 327 декара ливади и 150 декара лозя; завлѣчено съ сѣщата загуба 1280 декара посѣви, 450 декара ливади, 250 декара лозя, 15 декара градини съ 1000⁰ загуба. Полѣгнжли безъ чувствителна загуба 5250 декара посѣви. Отъ *Ески-Джумайската околия* свѣдения нѣма.

21. Въ *Ст. Загорскій окръгъ*. Много ниви, градини и др. залѣни отъ рѣкитѣ; посѣвитѣ по високитѣ мѣста сж добри, нъ по полето и низскитѣ мѣста почнали да жълтѣятъ; има голѣма опасностъ отъ погиванне на по-голѣмата часть отъ зимнитѣ посѣви.

Свѣдения за *Софийскій окръгъ* не получени още.

Положението на свилениѣ буби е както слѣдва: Въ *Карнобатско* слаби по причина на влажното врѣме; въ *Вратчанско* и *Бяло-Слатинско* нѣкъдѣ сж вече завилн, а нѣкъдѣ приближаватъ завиваннето; болѣстѣта флашери се е ноявила въ по-голѣмъ размѣръ; въ *Кюстендилско* бубитѣ не сж до тамъ добрѣ; въ *Берковеска околия* бубитѣ сж въ срѣдно положение и повечето сж на завиванне; въ *Ловчанско* една часть отъ бубитѣ сж започнали да завиватъ пашкули, а другитѣ прѣлѣжаватъ четвъртия и петия сынъ; въ *Пливенско* хранението и завиваннето е на свършванн, въ *Пловдивско* бубитѣ сж добрѣ; въ *Разградско* бубитѣ прѣлѣжали четвъртий сынъ безъ никакви поврѣти; въ *Руссенско* повечето отъ бубитѣ завихж пашкули; въ *Севлиевско* сжщо; въ *Силистренско* бубохранението е свършено; въ *Свишовско* коприневата реколта е добра; въ *Сливенско* бубитѣ сж добрѣ; въ *Търновско* бубитѣ сж срѣдни; въ *Хасковско* бубитѣ не сж блии добри, вслѣдствие хранението на мокръ лясъ, въ *Т. Пазарджикско* бубитѣ сж блии добри; много отъ тѣхъ вече завиватъ; въ *Ст. Загорско* бубитѣ не сж добрѣ; имало е по тѣхъ болѣстѣта флатори.

Полскитѣ работи въ повечето мѣста сж блии прѣустановени вслѣдствие дъждоветѣ и наводнениета.

Опити съ култивиране земледѣлчески промишлени и индустриални растения.

(Продължение отъ книжка I.)

(Пише П-въ)

III. МАКЪ

Въ настояще врѣме се добива опиумъ, който въ нищо не отстъпва на Турския или Левантийския опиумъ, у насъ въ България, особено въ Кюстендилския окръгъ и отъ скоро въ Пловдивския окръгъ. Опиума който може да се употребява въ медицината, той трѣбва да съдържа 10% Морфий (Morphium). Количеството на Морфий служи за оцѣняване на опиума. Колкото повече нѣкой сортъ опиумъ съдържа повече Морфий толкова по добръ се счита, и по скъпо той се цѣни. Цѣната на опиума въ Аптекиѣ е около 130 лева килограмма и то фабрикуванъ.

Нѣкой потвърдяватъ че здрѣлитѣ макови главици съдържали най много Морфинъ, други пъкъ казватъ зеленитѣ; ще бѣде пакъ, че нито много здрѣли, нито много зелени глави даватъ най много Морфинъ и то 0-1—0.37%.

Всичкиѣ препарати олийни се приготвяватъ отъ прахътъ на опиума, който по напрѣдъ се исушава въ особенни печки при 30° температура, счуква се на ситно и се просѣва прѣзъ сито. Прахътъ на опиума е по свѣтълъ отъ цвѣтътъ на парчетата—той трѣбва да се съхранява въ добръ затворени стѣкла, тъй като той притегля твърдѣ лесно влагата отъ въздуха, и по тѣзи причина става по тъменъ. Въ студената вода и слабъ спиртъ опиума се растворя на половина; водния растворъ има кисела реакция. Опиума съдържа отъ 10-20% влажностъ

Изъ опиума се приготвяватъ и употребяватъ въ аптекиѣ — слѣдующитѣ препарати: Pulvis Doveri, Extractum opium a quosa Pulvis opii, Tinctura opii Simplex, Tinctura opii cro-

cata, Tinct. opii Renzoica, Aqua opii, Sirupus opiatius и Unguent. opiatii; а на Китайцитѣ и Ориенталцитѣ опиума служи и за пушение за да ги замаива.

У опиума има една индифертна тваръ наречена *Меконинъ* (Mekonin $C_{10} H_{10} O_4$) и цѣлъ синджиръ *алкалоиди* споени съ *меконска киселина* $C_7 H_{72} O_7$) които сж слѣдующитѣ :

Morphin ($C_{17} H_{19} N_{03}$), Codein ($C_{18} H_{24} N_{03}$), Codamin $C_{20} H_{23} N_{04}$, Laudamin $C_{20} H_{25} N_{04}$, Pseudomorphin ($C_{17} H_{17} N_{03}$), Thebain ($C_{19} H_{21} N_{03}$), Tebenin ($C_{19} H_{21} N_{03}$), Protopin ($C_{20} H_{19} N_{50}$), Papaverin ($C_{20} H_{21} N_{04}$), Laudanozin ($C_{21} H_{27} N_{04}$, Deuteropin ($C_{20} H_{21} N_{05}$), Kriptopin ($C_{21} H_{23} N_{05}$), Mekonidin ($C_{21} H_{23} N_{04}$), Readin ($C_{21} H_{21} N_{06}$), Reaginin ($C_{21} H_{21} N_{06}$), Narkotin ($C_{22} H_{23} N_{07}$), Narcein ($C_{23} H_{29} N_{09}$), Lantopin ($C_{23} H_{25} N_{04}$) и Лимонена киселина. Отъ тѣзи всичкитѣ най важни сж: Morphin, Codein, Thebain, Papaverin, Narkotin и Narcein.

Морфий (Morphium $C_{17} H_{19} N_{03}$, H_{20} .) е откритъ отъ нѣкой си ученъ Sertürner въ 1816 год. Богъ на сына, въ стар. гърци са е наричалъ; поради употелното свойство на морфина сж му дали същото име. *Морфей*. Морфина го има у опиума отъ 5-23%, Морфина се кристализира въ бѣли кристали отъ ромбическа призма, съ слабъ горчивъ вкусъ, растапя ся тѣжко у водата а лесно у алкохола.

Съ киселинитѣ се лесно съединява и образува разни соли които се растапятъ лесно у водата. Морфина е много силна наркотична отрова, но все пакъ се употрѣбвява като лѣкарство разбира се въ малко количество за успокоение на болкитѣ.

Най обикновенитѣ соли на морфина които се употрѣбвяватъ въ медицината сж: Morphium hydrochloricum ($C_{17} H_{19} NO_3. HCl + 3 H_{20}$), Morphium aceticum ($C_{17} H_{19} N_{03}, C_2 H_4 O_2 + 3 H_{20}$), Morphium Sulfuricum ($C_{17} H_{19} N_{03}. H_2 SO_4 + 3 H_{20}$) има и още други.

Другъ алкалойдъ по важень е Narkotin (C²² H²³ NO³). Има го у опиума отъ 4-8⁰/₁₀, кристализира се въ безцвѣтни лъскави призмиди, растапя се у алкохола и етера, но въ водата не се растапя нѣма особенъ вкусъ и не е толкова отровенъ колкото морфина, нѣ повече прѣспива.

Въ голѣмъ приемъ всичкитѣ алкалоиди на опиума произвѣждатъ дълбокъ сънъ, параличъ и смъртъ, а въ малко количество се употребяватъ и противъ жѣбнитѣ болѣсти, тѣй напр. нѣколко сантиграмма Морфинъ съ една капка азотна киселина HN O3 образува се една *красна червена боя*, и на малко памукъ се камѣстюва въ дупката на жѣбтъ.

При една срѣдня реколта, мака е въ положение да даде отъ декарь 45 — 75 килограма маково сѣме и 1 — 1¹/₂ килограмъ афионъ.

Отъ сѣмето на мака произвождатъ маково масло, което се употребява и за ѣдене.

Производството на афиона и маковото масло непрѣдставляватъ нѣкакво особено искусство; достатъчно е веднажжъ човѣкъ да види, па и самъ да испита на нѣколко глави. Практиката ще го научи: малко заинтересованостъ и търпѣние, е достатъчно.

Ако присмѣтнемъ най малкото количество сѣме и афионъ което може да ни даде единъ декарь и, като спаднемъ сравнително не многото трудъ и рпзноски по производството ний ще имаме горѣ-долѣ слѣдния почтена сума: ако приемемъ, че най малко отъ единъ декарь се е добило 40 килограма сѣме и го оцѣнимъ по най ниска цѣна, 40 ст. килограма = 16 лева; а вмѣсто 1¹/₂ килограмъ да смѣтаме само 800 грама, присмѣтнѣти по най ниската цѣна 60 лева килогр., 800 грама ще се цѣнятъ за 48 лева + 16 лева отъ сѣме а всичко = 74 лева; като спаднемъ похарчени разноски по производството на декарь най много 38 лева остава чистъ доходъ 36 лева.

Чистъ доходъ 36 лева едва ли се получава отъ 1 хектаръ (10 декара), защото съ жито, 2 хектара — съ царевица

и отъ много още други растения, които съставляватъ главната обработка въ Земледѣлческа България.

Намъ ни радва съзнанието на земледѣлеца въ Кюстендилскій и Пловдивскій окръжи въ ползотворността на макозата култура, за което въ доста голѣми пространства се отгледва мака и се произвежда афшонъ. Желателно е и земледѣлцитѣ отъ другитѣ окръжи да се проникнѣтъ отъ сѣщото съзнание и отдѣлѣтъ видно мѣсто между обработванитѣ имъ растения. Тукъ не може и дума да става за „не сме видѣли отъ бацитѣ си“, „не му разбираме“, „да ли ще се ражда по нашитѣ ниви“ и много още други неоснователни мотиви на тѣхната апатичностъ къмъ нововвѣденията, когато вижда, че негова съсѣдъ земледѣлецъ е направилъ пѣколко крачки напредъ и крачели? — Крачи; когато и на малкитѣ дѣца е извѣстенъ афшона и неговата висока цѣна.

Оставете се земледѣлци отъ тѣзи си безчувственностъ и прѣгръщайте всичко добро що ви се прѣпоръчва или виждате сами у другитѣ. Не отказваме, че всѣко нововвѣдение е рисковано — рисковано е въобще Вашето занятие, нъ това не говори ни най малко въ Ваша полза, защото ведпжъ Ви е занаятъ трѣба да прилагате всички мѣрки и старания за постепеното му обезпечаване. А това се постига чрѣзъ искренностъ, желание и постоянство.

с. Д. К. Б-ско.

РАЗНИ

Земледѣлческѣи съвѣтъ, при Министерството на Земледѣлието, съвмѣстно съ нѣкой частни лица и прѣдставители на другитѣ министерства е заседавалъ на 4-й 5-й того, въ които си заседания е обмислилъ за срѣдствата, чрѣзъ които да се помогне на пострадалото отъ наводнение и киша, земледѣлческо население.

Предложени са били на разискване следующите въпроси:

1. Съ какви културни средства ще може да се помогне на земледълците.

2. Да се разреши ли на населението да пасе добитъка си временно въ забранените държавни гори до като се отбглят водите.

3. Какъ може да се усили ржната работа на земледълците за по-скорошното привършване на полските работи и бързото прибиране на храните, щомъ се отбглят водите и

4. По каквъ начинъ ще могатъ нуждающите се земледълци да се подпомогнатъ съ земледълчески кредитъ отъ страна на земледълческите каси.

Съвета е изказалъ следующите си мнения.

1. Да се испише отъ Маджарско нколко хиляди килограма царевина „Секлеръ“ и малко „Бълъ синапъ,“ които да се доставятъ въ едно най късо време и раздадхтъ на земледълците въ сѣверо-западните крайдунавски окръжи на княжеството за посѣване.

2. Да се позволи временно на населението да си пусне добитъка на паша въ забранените държавни гори въ тѣзи мѣста, гдѣто мѣритъ и пашите са наводнени и ливадите унищожни.

3. Да се ходатайствува прѣдъ Военното Министерство за по-скорошното разпусане на войниците.

4. Прѣдъ видъ на изоставаните полски работи и за ускоряването имъ да се не искарва населението да изпълнява прѣзъ най-работното време пжната повинностъ и други работи, освѣнъ въ извънрѣдни случаи.

5. Да се прѣпорѣча на Землеоѣлческите каси да правятъ най-големи улѣснения съ правение нови заеми, продължение старите записи и капитализиране лихвите имъ на всички пуждаущи се, въ кръга на закона.

6. Да се прѣпорѣча на Българската Народна Банка да улеснява въ заемите си пострадалите търговци и земледѣлци.

7. Прѣдъ видъ че положението на земледѣлците и загубите въ страната ни не са тъй застрашителни, то за сега нѣма нужда да се спира износа на храните.

8. За да не се експлоатира съ житната търговия, да се телеграфира въ същата смисълъ до гр. Окржните Управители и митниците за обиваване на населението.

9. Министерството на общите Сгради, пжтищата и съобщенията да състави една смѣсена комиссия отъ инженери, земе-

дѣлци и сѣдии, която да прѣгледва опустошенитѣ мостове, бентове, и пр. та послѣ да се изработи единъ законъ за режима на водитѣ и корегиранието на рѣкитѣ.

10. По въпроса за доставяние сѣмена, прѣскалки и синѣ камъкъ да се занимае постоянния съставъ на Земл. Съвѣтъ и

11. По въпроса за данѣка може да се свика съвѣта на друго заседание, ако би да стане нужда.

Намъ се виждатъ тѣзи рѣшения на земледѣлческый съвѣтъ за не отъ такова естество, да може съ тѣхъ бързо да се привърже мехлемъ на ужасната рана и то затова, защото съвѣта не е ималъ достатъчно събрани точни свѣдения за истинското положение на посѣвитѣ, ливадитѣ, лозята и пр., а е ималъ приблизително такива, на които се е боялъ да се ослони, както и трѣбваше да бѣде. Естествено е че при такава неизвѣстностъ да се взиматъ по прѣбързани и рѣшителни мѣрки, както е въпроса за спиране износа на нашитѣ храни, е много рисковано. Сега обаче, когато дѣждоветѣ вмѣсто да спрѣтъ всѣ повече зачестиватъ и всѣ повече и повече съсинватъ не до съсипанитѣ посѣви и когато нищо не ни утешава, че не ще бѣдемъ нещастници да видимъ още по голѣми порои и 100 % загуби по всячко, мислимъ, едно рѣшение на земледѣлческый съвѣтъ, утвърдено отъ Министерскый такъвъ, за спиране износа на нашитѣ храни задъ граница, ще бѣде повече отъ намѣстото си.

Спорѣдъ насъ, най доброто което може да стане въ случая е: Правителството да ангажира всичката излишна храна, находяща се у земледѣлцитѣ, като по настоящитѣ цѣни на хранитѣ, заплати всѣкому по 25 — 30% отъ ангажираното му жито, а за останалата частъ отъ храната му да издаде документъ, удостоверяющъ какво количество храна му е задържано и въ случай на нещастие — гладъ, правителството чрѣзъ земл. каси по една установена цѣна да раздава складената храна на нуждающитѣ съ. Ако бѣдемъ щастливи та недочакаме общото бѣдствие — гладъ, то правителството ще се погрижи да намѣри тържище да продаде житата, когато ще и да заплати останалата частъ отъ стойността на задържаната храна на всѣки земледѣлецъ.

Безъ това, съ спиранieto износа на хранитѣ нѣма да се прѣдварди бѣдствието, защото ще се даде, въ нещастенъ случай, широкъ просторъ на експлоатацията. Тѣзи, въ рѣцетѣ на които има жита ще бѣдѣтъ жестоки експлоататори на тѣзи които нѣматъ такива. А нека да не се забравя, че болшинството (60, — 70%)

отъ нашитѣ земледѣлци, притиснати отъ дългове, распродадоха храниѣ си.

Наводненията. Отъ всегждѣ пристигатъ печални вѣсти за слѣдствията отъ наводненията. Вече нѣколко градове има разорени а и много отъ посѣвитѣ свършенно изгубени. Още въ проценти загубата на храниѣ не е опрѣдѣлена. Увѣряватъ ни че загубата по посѣвитѣ въ Варненски Окрѣгъ възлизала на около 35%. По ливадитѣ 90%, по бостанитѣ и зарзавачийскитѣ градини 100%, а по лозята още точно неможе да се констатира, но приблизително била 75%.

Българското Винарско Дружество „ГРОЗДЪ“ въ Варна напоследѣкъ си е условило за винарь — майсторъ г-на Хр. А. Даскаловъ, бившъ учителъ — винарь при земледѣлческото училище въ Садово и отъ 8 години на частно занятие — винарь въ с. Марково, при Пловдивъ. Като познаваме много отъ близо способноститѣ и енергията на г-на Даскалова, неможемъ да не сърадваме Дружеството „Гроздъ“ съ сполучливий му изборъ и да не пожелаемъ г-ну Даскалову успѣхъ въ толкова благородното дѣло. Дано о Боже, сме се вразумили, та да се забраватъ поне сега личнитѣ дертове прѣдъ общото добро.

Похвални рѣшения. По прѣдложенията на г. Варненский Окр. Земл. Надзирателъ, Варненската Окрѣжна Пост. Коммиссия е взела рѣшение да достави 6 пулвизатори, Варнен. Градско Общ. Управление 10, и Балчишкото и новоселското общински Управления по 2 — или всичко за Варнен. Окрѣжие 20 пулвизатора отъ системата „Syphonía“ — Увѣряватъ ни че пулвизаторитѣ щели да пристигнатъ въ Варна пай-късно до 25 того. Прѣдъ видъ общото зло, което стои на срѣща ни — пероноспората, отъ небивалитѣ други години, изобилни дѣждове, длѣжностъ на всички градски и селски общини е да си доставатъ подобни машинки та да може да се прѣдварди злото. Тѣ поне не костоватъ много и борбата противъ Пероноспората не е схпряжена съ голѣми разноски. Ние искрено похваляваме пастѣпката на горнитѣ учрѣждения. Дано примѣра имъ бѣде послѣдванъ отъ подобнитѣ имъ.

Горско Дружество. Съ удоволствие приемаме новината, че Г. г. Горскитѣ Инспектори и тѣхнитѣ Помощници, които слѣдватъ въ топографическия курсъ въ София, си съставили „Горско Дружество“, като възложили изработванието на дружественний уставъ на Г. г. Горскитѣ Инспектори: Беровъ, Марковъ и Кировъ. — Подобна идея отдавна бѣ изказана въ I год. отъ „Орало“ също и

въ нашето списание „Сѣячъ“, осъществяването на която бѣше необходимо. Неможемъ отъ да не похвалимъ г. г. инспекторитѣ на повосъставеното дружество, като имъ желаемъ отъ сърдце, да владѣе мѣжду тѣхъ съгласие, искренностъ и постоянство въ прѣдприетото дѣло, разбира се като за въ общъ интересъ отхвърлятъ на страна всѣкакви лични и прѣтенциозни интереси, врѣдителни на дѣлото. Желателно би било тѣзи идея да се приеме отъ всички любители на това природно богатство — гората. Прочие, съ издаването на единъ техенъ органъ, това ще бѣдѣ една стѣпка напредъ въ горското дѣло.

Подобрѣние. Съ радостъ съобщаваме на читателитѣ си, че другаря ни, г-нъ Юрданъ Пекаровъ е предприелъ да преорганизира стопанството си по начинъ прѣпоръчанъ отъ земледѣлческата наука. Отъ тѣзи пролѣтъ той е прѣдприелъ правение на опити съ култивиранието на люцерната, конопа, ячимикъ за бира „шевалие“ и пр. Отъ идущата година щѣлъ да даде поголѣмо пространство и на други още нови за тукъ земледѣлчески култури, като: феникълъ, тминъ, Анасонъ, сусамъ, памукъ и др., съ които се произвежда опити въ устроената отъ него училищна градина. Щѣлъ да прѣдприеме една нова сейдбообратна система.

Конский си заводъ, който отъ нѣколко време насамъ урежда, комплектува съ нѣколко кобили отъ мѣстна порода.

Като знаемъ че стопанството му е доста обширно и се намира въ с. Д. Кулакъ, Балчишка околия (Добруджата), намираме чѣ правенитѣ отъ него опити било въ подобрѣние растителността, било въ подобрѣние расата на добитѣка, ще бѣдѣтъ отъ голѣма цѣнность, както за околното население, така и за читателитѣ ни, затова ще ги съобщава чрѣзъ списанието ни.

В. „Земледѣлецъ“. Въ града ни запчна да излиза новъ земледѣлчески вѣстникъ подъ горний надсловъ: Ще излиза два пѣти въ мѣсеца на 15 и 30 число отъ по една кола. Абонаментната му стойностъ е за година въ княжеството 5 л. за въ странство 6 лева, за ученицитѣ 4 лева. Първий бой отъ 15-й того се получи въ редакцията ни съ съдържание: *Нашата програма, Дъждоветъ у насъ, Земледѣлческиятъ конгресъ въ България, Нуждни ли сж изборнитѣ жури при скотовѣдно-Земледѣлческитѣ конкурси?, Отраденъ фактъ. Една опасна болѣстъ по лозята, Разни и Вжтрѣшни новини.*

Спорѣдъ обѣщанието си „Земледѣлецъ“ ще се занимава съ:
1) Общо и частно Земледѣлие 2) Скотовѣдство и скотолѣчение,

3) Лозарство и винарство, 4) Земледѣл. машини и орѣдия, 5) Домашна хигиена и медицина, 6) Градинарство и овощарство, 7) Млѣчна индустрия, 8) Пчеларство, 9) Конпринарство, 10) Горско дѣло и горитѣ у насъ 11) Занаяти и индустрии, 12) Стопанска економия, и 13) Въобще по общо економическитѣ въпроси.

Пожелаваме искрено „Земледѣлецу“ дълъгъ животъ и изпълнение обширната му програма.

Ученицитѣ отъ послѣдний курсъ на Садовското земледѣлческо училище, ръководени отъ учителитѣ си: Г. Г. Цачевъ и Сотировъ бѣха нѣколко дни по екскурзия изъ Българската Добруджа, отъ гдѣто, върваме, да сж извлекли не малко полза. Земледѣлието въ Добруджата прѣдставлява нѣщо особено; затж самитѣ ѣ условия климатически, почвенни и економически и даватъ тѣзи различностъ и такава интересностъ. Младитѣ земледѣлци сж могли, върваме, да използватъ добръ времето прѣкарано изъ тѣзи пространна равнина. На завръщанieto си за Садово тѣ минаха прѣзъ Варна, гдѣто посѣтиха една частна овощна и цвѣтна градина и винарницата на Дружеството „Гроздъ.“ Въ послѣдната били разведени на всѣкъдѣ и запознати съ всичко обстоятелствено.

Посѣтили и Евксиноградъ.

Отъ интересъ ще бжде парорта на г. г. учителитѣ екскурзианти, по въпросната екскурзия. Чакаме го съ нетѣрпение, слѣдъ което ще се повърнемъ.

Получихме едно писмо отъ Севлиево, въ което автора, като описва на дълго и широко нещастieto на земледѣлцитѣ въ Севлиево, причинено имъ отъ наводненията, исказва мнение, че би трѣбвало закона за градобитнината да прѣдвижда и заплаща и загубитѣ отъ наводненията. Ние незнаемъ до колко би било право щото закона за градобитнината да охранява и пострадалитѣ отъ наводненията, когато неговото специално назначение е друго; и това не е непълнота на въпросний законъ, за каквото го счита автора. Закона за градобитната нека си остане за градобитнината, а длъжностъ на нашитѣ прѣдставители е да създадѣтъ специаленъ законъ за общо застрахование отъ всичкитѣ стихийни нещастия и ежегодно въ продължениена нѣколко години да прѣдвиждатъ въ бюджета, сумми за съставяние фондъ за помагание на пострадалитѣ отъ стихитѣ, който фондъ да се оползотворява и расходва по начинъ, устатопенъ въ исканий законъ.

Пишатъ ни отъ Плѣвень: „....Тукашний Земледѣлчески Надзиратель г-нъ Хр. Ат. Абаджиевъ, въ съдружие съ единъ, прѣдприемчивъ

търговец основа разсадникъ за американски лози, противостоящи на филуксерата. Пръчкитѣ исписаха отъ Марсилія. За сега има засадени около 14,000 пръчки за окоренение. Последнитѣ растѣтъ много добръ,....“ Ние похваляваме инициаторитѣ и имъ пожелаваме успѣхъ въ дѣлото. Въ сщцото писме ни пишатъ, че по причина на честитѣ дъждове много отъ полѣтата, предназначени за царевица останали праздни.

Епизотический съвѣтъ, при Министерството на Търгов. и Земледѣлието на 29-ий Май т. г. е отправилъ до пограничитѣ и окжжитѣ ветеринарни лѣкари, митническитѣ и административни власти, слѣдующата телеграмма:

„Понеже болѣстѣта „чума“ по добитѣка се е прѣкратила въ Турция, разрѣшава се вписанието на сурови животински произведения, идищи отъ Европейска Турция, ако тѣ сж придружени съ рѣдовни свидѣтелства за мѣсто - произхождението имъ“.

Остхаймска вишня. Една отъ най добритѣ видове вишни, която вирѣе въ всѣка почва и климатъ е остхаймската вишня. Размножава се съ изданки и коренъ.

Полизтѣ отъ отгледванието ѝ сж:

- 1) Задоволѣва се съ най слаба и пѣсчлива почва.
  - 2) Расте въ всѣки климатъ и изложение.
  - 3) Отгледва се като високостѣблено дърво, храстие и живъ плѣтъ.
  - 4) Може да се употрѣби като охранително растение за залѣсяване на голи баири и сипей.
  - 5) Употрѣблява се за кордови шпалери и пр. край къщи, гдѣто други дървета не растѣтъ добръ.
  - 6) Може да се употрѣби като високо стебленно дърво въ оовощнитѣ градини, посбищата и нивитѣ.
  - 7) Много е плодородна. Едно малко храстие на най бедната почва дава съ хиляди тъмно червени сочни вишни, богато друга вишня не може да даде.
  - 8) Плодѣтъ ѝ е здравъ, хубавъ и дѣйствува за прѣчистванне кръвѣта въ чловѣка.
  - 9) Отъ плодѣтъ ѝ правятъ ликiori, сокѣтъ ѝ употрѣбватъ въ аптекитѣ и пекерджийницитѣ:
  - 10) Плодѣтъ ѝ може да се суши и употрѣблява за консерви.
- Отъ това се вижда, че тѣзи вишня е много ползовита и трѣбва да се размножава въ голѣмо количество въ всѣко село и къща.

Може да се достави отъ Баварското Басчеванджийско дружество въ Фрасендорфъ, поща Вилсхофенъ, които распродаватъ пѣколко хиляди. Една храстовидна вишня струва 60 ст., 12 вишни 5 лева, 100 вишни 26.50 лета, а една високостебленна вишня струва 2.20 лева.

КНИЖНИНА.

Получихъ се въ редакцията ни слѣдующитѣ книги, списания и вѣстници:

Премия на Мѣдицинска Бъседа: „Наука за живота.“ Наука за живота е дѣйствително „общо достъпна физиология на чловѣка“; тя съставлява единъ богатъ приносъ на книжнината ни по хуманната медицина. Гладкия ѝ и разбранъ езикъ е достъпенъ за всѣкого; който малко — много може да чете трѣбва да си има на рѣцѣ тая толкова полезна книга, ако се интересува да знае себе си.

Наука за живота, може да служи, като прѣкрасно ръководство на учащитѣ по анатомията и физиологията на чловѣка. — Горѣщо ѝ прѣпорѣчваме на всѣки грамотенъ.

Българска Сбирка. Излиза въ Пловдивъ, годишния абонаментъ 10 лева.

Учителски Другарь. Органъ на Българския учителски съюзъ; излиза въ София, год. абонаментъ е 5 лева.

Орало. Органъ на земледѣлческото дружество въ София, годишния му абонаментъ е 8 л., а 5 л. за ученици, войници и т. н. излиза два пѣти въ мѣсеца.

Ветеринарна Сбирка. Органъ на дружеството на ветеринарнитѣ лѣкари. Излиза въ София, годишниятъ абонаментъ е 8 лева.

Ловець. Органъ на Софийското ловчийско дружество, излиза въ София.

Звѣздица. Българна. Поминѣкъ. Варна. Учителско Движение. Свободенъ Гражданинъ. Младина. Домашенъ Приятель. Отзивъ. Странджа. Свобода. Пролѣтъ. Въздържатель. Вѣра и Разумъ. Пловдивъ. Bulgariе. Селски вѣстникъ. Народни права. Бдителъ. Християнски свѣтъ. Социалистъ. Медицинска Бѣседа. Българска сбирка. Учитель и др.

Винарско Земледѣл. Вѣстникъ, органъ на учителитѣ при Винарско-Земледѣлческото училище въ гр. Плѣвнѣ, излиза два пѣти въ мѣсеца год. абонаментъ 4 лева, за ученици 3 л.

Ново Земледѣлие, редакторъ Г. Кърджиевъ, излиза въ Руссе, два пѣти въ мѣсеца, год. абонаментъ. 7 лева.

В. „Земледѣлецъ“, излиза въ Варна два пѣти въ мѣсеца 15-то и 30-то число, год. абонаментъ 5 лева, Редакторъ-отговорникъ: А. С. Овчаровъ.

МИНИСТЕРСТВО НА ТЪРГОВИЯТА И ЗЕМЛЕДѢЛИЕТО.

ОБЯВЛЕНИЯ

№ 2405

Министерството на търговията и Земледѣлието обявява за знание на интересующитѣ се, че то ще отпусне тая година три стипендии въ размѣръ отъ по 1200 до 1500 лева годишно за практикуване двѣ години по земледѣлието въ странство, въ стопанстваа, които то ще избере. Желаящитѣ да получатъ тия стипендии, трѣбва да сж свършили висше, или сръдно земледѣлческо училище въ странство или България и да прѣдставѣтъ за това на Министерството прошенията си съ свидѣтелства за свършенъ курсъ най-късно до 1-й Августъ настоящата година.

Освѣтъ това, Министерството на Търговията и Земледѣлието обявява на интересующитѣ се, че то отпуска и помощи за практикуване по земледѣлието и клоноветѣ му въ странство и завѣдения въ странство въ размѣръ отъ 300 до 600 лева годишно.

Желающитѣ да получатъ такива помощи, могатъ да испратятъ прошенията си прѣзъ всѣко врѣме на годината, като прѣдставятъ свидѣтелство за свършенъ курсъ въ висше, или сръдно земледѣлческо училище въ странство или България и свидѣтелство отъ стопанството, или заведението, гдѣто тѣ се намиратъ на практика.

Стипендиитѣ и помощитѣ ще се раздаватъ по рѣшението на земледѣлческия съветъ при Министерство, слѣдъ разгледване документитѣ на просителитѣ, като ще се прѣдпочитатъ тия, които иматъ по-висока училищна подготовка.

Ст. София, 19 Априлий 1897 год.

Главенъ Секретарь: **Хр. Ат. Фетваджиевъ**

№ 3449

Министерството на Търговията и Земледѣлнето обявява на свършившитѣ мѣстнитѣ земледѣлчески училища младежи, че отъ 15 до 31-й Юлий т. година ще се открие при Държавното Практическо Земледѣлческо Училище въ с. Садово практически курсъ за производство на бубено сѣме. Въ курса ще се приематъ най-много 20 кандидати и, въ случай че се явхтъ повече, ще се прѣдпочетатъ опѣзи, които сж свършили съ по-добъръ успѣхъ. Въ края на курса, участвующитѣ ще се подложхтъ на теоретически и практически испитъ и тѣзи отъ тѣхъ, които издържхтъ испита ще получатъ право за произвождане на бубено сѣме.

Кандидатитѣ трѣба да испратятъ своитѣ заявления, придружени съ училищнитѣ свидѣтелства до дирекцията на Земледѣлческото Училище въ с. Садово най-късно до 10-й Юлий н. год.

София, 14-й Юний 1897 година.

Главенъ Секретарь: **Хр. Ат. Фетваджиевъ.**

Поправки. Въ книжка I на списанието ни, сж пропуснати нѣкои грѣшки, за които молимъ извинение отъ читателитѣ си, а именно на стр. 16, първий рѣдъ отъ горѣ въ началото „се много гъсто“ да се чете „се не много гъсто“. На стр. 31, отдѣлъ книжина, тамъ гдѣто се говори за абонамента на „Винар. Земледѣл. Вѣстникъ“ е напечатано: „100 абонаментъ 4 лева“ да се чете „год. абонаментъ 4 лева“. На същата страница за „Ново Земледѣлие“ напечатаното „Редакторъ Г. А. Кърджисъ“ да се чете „Редакторъ Г. А. Кърджиевъ.“

Редакторъ: Ив. П. Бързаковъ

ГОЛЪМЪ СКЛАДЪ ОТЪ ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ МАШИНИ НА САЛЪ САКСЪ ВЪ ВАРНА.

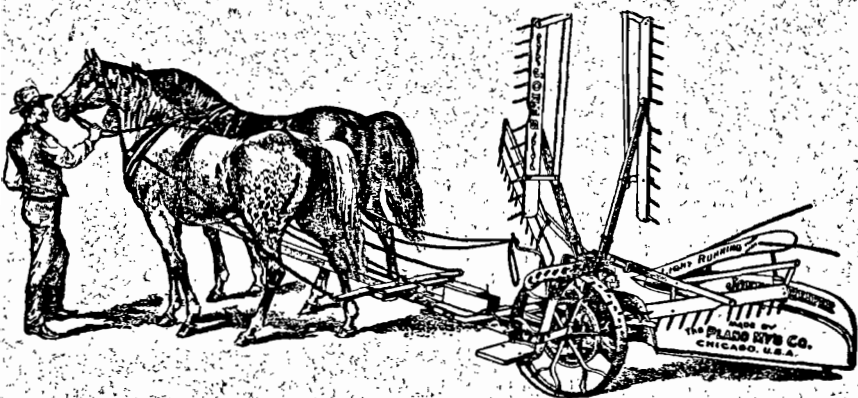
ЛОКОМОБИЛИ и вършалки, сламорѣзачки, парни орачки
машини за ронкание мамуле.

Мѣлници обикновенни, двойни и тройни, парни машини
неподвижни.

КАЗАНИ ОТЪ ВСИЧКИТЪ КАЧЕСТВА

отъ прочутата фабрика

АВЕЛИНГЪ и ПОРТЕРЪ
РОШЕСТЕРЪ (Англия)

ВЪТЕРНИ триори, къклеотборници, плугове обикновенни
патентъ „ВЕНЦКИ“, сеѣялки, рѣчни мѣлници и пр. и пр.,
каси желѣзни и стоманени отъ фабриката

ЛЮМБИ СИНЪ и ВООДЪ ЛЪ
ХАЛИФАНСЪ (Англия)

ЖЕТВАРКИ, сноповързалки „ПЛАНО“, жетварки обикно-
венни, косачки, търмѣци (грабли) отъ фабриката

**ПЛАНО МАНИФАКТУРИНГЪ &
ЧИНАГО** (Америка)

Френски воденични камъни отъ

ЛА ФЕРТЕ-СУ-ЖУАРЕ

Наградени съ златенъ медалъ отъ Земледѣл. Конкурсъ въ Романия прѣзъ 1893 г.

Телеграми: САНСЪ — ВАРНА

Продължава се подписката за II год. на „Сбъчъ“
„Сбъчъ“ излиза два пѣти въ мѣсеца; на 25 и 10
число, въ гр. Варна въ обемъ отъ двѣ печатни коли всѣки брой.

Цѣната на годишния абонаментъ е 8 лева за въ Бъл-
гария, 10 — за извънъ.

На ученицитѣ и войницитѣ „Сбъчъ“ се отстъпва по 4
лева, а на селскитѣ учители — 6 лева, пъ платими на
веднѣжъ. Абониранieto става чрезъ редакцията и чрезъ
всичкитѣ Т. П. станции въ княжеството.

Ръкописи назадъ се неврѣщатъ.

За обявление се плаща по 60 ст. за гармоненъ рѣдъ
на първа страница и — 30 ст. на послѣдната страница и
корицитѣ.

Всичко се адресира до редакцията на „Сбъчъ“ въ Варна.

Тѣзи отъ абонатитѣ ни, които прибързатъ и при-
платятъ абонамента си до 1-й Септемврий т. г. ще иматъ
право освѣтъ на общанното съчление по земледѣлието,
още и на единъ билетъ отъ лотарията, която Дружеството
ни ще играе съ цѣль за поскорашното постигане на об-
ширната си цѣль. Въ идущата книжка ще поговоримъ по
този предметъ.